

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Β
573

ΑΡΧΑΙΑ ΣΤ/6

ΣΤ 89 ΣΧΒ
Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ
τ. Γενικού Ἐπιθεωρητοῦ Μ. Ἐκπαιδεύσεως

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

τ. Γενικού Επιθεωρητού Μ. Ἐκπαίδευσως

ΣΤ' 89

ΣΧΒ

Σοφοκλής

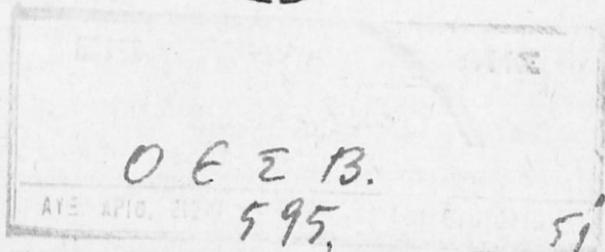

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

13^ο

ΔΙΑ ΤΗΝ ΣΤ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

002
41E
ET2B
573

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

α) Τὸ δράμα.

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι παρεῖχον πλεῖστα δραματικά στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προήλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἄσματος, τοῦ φδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ καὶ ὀρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος **διθυράμβου**. Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ, κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ **Ἀρίωνος τοῦ Μηθυμναίου** καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ **Λάσου τοῦ Ἑρμιονέως**, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν **Πεισιστράτου** εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθείσας μεγαλοπρεπεῖς ἑορτάς, τὰ **μεγάλα Διονύσια**.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ **σοβαροῦ διθυράμβου**, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὰ **Λήναια**, καθ' ἃ οἱ ἑορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι, διὰ τὸν μαρτυρικὸν τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ, ἐθρήνουν δι' αὐτά, ἐγεννήθη ἡ **τραγωδία** (τράγου ᾠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέρματα τράγου, δι' ὅ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρίστανον τοὺς Σατύρους, τοὺς ὄπαδους τοῦ Διονύσου)· ἐκ δὲ τοῦ **φαιδροῦ διθυράμβου**, ὅστις ἐψάλλετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ τρυγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικραίουσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ **κωμῶδία**.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν εἰς **δράμα**, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητὴς **Θέσπις**, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλλήλο-

διαδόχως πολλά πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπειῶν ἐξ ὀθόνης. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτής, ἴδιον τώρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορὸν, ὠμίλει πρὸς αὐτόν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορευῶν (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δρᾶμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὴν εὐχαριστήσῃ τὸν λαόν του εἶχεν ἀναδείξει τὰ μεγάλα Διονύσια, λαμπροτάτην καὶ δημοκρατικωτάτην ἑορτήν, καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν. ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περίχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δρᾶμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλοῦσας ζωηρότατα συναισθηματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ ποὺς κύκλους τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου. Τοιοῦτοτρόπως ἠνοιχθῆ εἰς τὴν δραματικὴν ποίησιν πλατότατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν **Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου**, μαθητοῦ τοῦ Θέσπιδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπρὰς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ **Φρυνίχου τοῦ Ἀθηναίου**, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δρᾶμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τοὺς προδρόμους τούτους ἐμφανισθῆ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν **Αἰσχύλου** εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, **Σοφοκλέους** τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων **Εὐριπίδου**, ὑφ' ὧν τὸ δρᾶμα ἀνήχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι **θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ δοξασίαι, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί**, ἴδια μετὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, καθ' οὓς ἐσώθη ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμο-

σφαίρας, εἰς τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν, ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσολήπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὸ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρωστήρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχνηται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἵτινες ἀνανακλώσει τὰς σιέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ πάθη καὶ τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας καὶ ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρποὺς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δράμα δὲν ἦτο αὐθόρμητον δημιουργήμα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῆς λαϊκῆς μορφῆς τῶν θρησκευτικῶν ἑορτῶν τοῦ Διόνυσου, ἀλλὰ προῖον τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλειδί τὸ προῖον ἑνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς των καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἀθροοὶ προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπάροχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, δι' ἧ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις **διδασκαλία** ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἔθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφυρηλατοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων, καὶ δὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἱκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσseto εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστιῶν.

β) Ὁ βίος τοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ **Σοφίλλου**, ἐγεννήθη τῷ 496 π.Χ. ἐν Ἰππίῳ **Κολωνῷ** ὅστις ἦτο θελατικώτατον ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηναίων.

Ὡν ὁ Σοφοκλῆς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργαστάσιον μαχι-

ροποιίας, ἔτυχεν ἐπιμελεημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας καὶ ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἁρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἡ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἰκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἀξιοπαρατήρητον. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσε ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παιδῶν περὶ τὸ τρίταιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παράστημά του καὶ ἡ ἤρεμος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασιῶς ἀποτυπώνονται εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ρώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάνιστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην Αἰσχύλον, ἐτράπη ἔνωρις εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ τὴν τραγικὴν τοιαύτην, καὶ ἀφωσιώθη εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην, καθ' ὅλον τὸν βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν, ὁ Σοφοκλῆς ἔχων πεποιθήσιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα καὶ ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαιμάχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐνίκησεν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκεῖνον, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ **Κίμων**, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένευμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, λόγῳ τοῦ θάμβους καὶ τῆς ἐκπλήξεως, ἣν ἐνεποίησεν εἰς τοὺς συγχρόνους του ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ποιητοῦ τούτου εὐθὺς ἅμα τῇ πρώτῃ ἐμφανίσει αὐτοῦ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικούς ἀγῶνας, τῷ δὲ 442 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ἠδδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέγη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμιακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθὴς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ὀλόκληρα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέως γῆρατός του καὶ τιμώμενος καὶ εὐνοούμενος συνεχῶς ἀπὸ τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὕρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα τοῦ Σοφοκλέους τὴν πληρεστέραν ἰκανοποίησιν αὐτοῦ.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαειρός, εὐπροσῆγορος καὶ πολὺ προσηνής, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, τοῦ Περικλέους, Ἡροδότου κ.ά. Ἦτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβής, ἄνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος, ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν τι ἀξίωμα. Ἄξιον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς τραγωδίας, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα συναισθήματα εἶχαν τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην μὲ θαυμαστὴν πείραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς λεπτὰς καὶ ὑψηλὰς ἀφοσιώσεις.

Τέλος, ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαιρετὸν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ἑλπὴν τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλειψε, διὰ νὰ ἀποδημήσῃ, ὡς ἔπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του, εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι εἶχε προσκληθῆ ὑπὸ διαφόρων φιλομούσων ἡγεμόνων, διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς αὐτὰς αὐτῶν.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιος φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. εἰς ἡλικίαν 90 ἐτῶν.

γ) Τὸ δραματικὸν ἔργον τοῦ Σοφοκλέους.

Ὁ Σοφοκλῆς ζῆσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδείσις τῆς Ἑλλάδος, Ἑλλὰς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχων ὡς ἀνταγωνιστὰς του δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατόρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητας, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ἀστέρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνυπέρβλητον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγωδίας, μὲ διάφορον δι' ἑκάστην ὑπόθεσιν ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἔπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠὔξησεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἀπὸ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει ὁ Θέσπις, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς.

Ὅμοίως ἠὔξησεν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἕκαστον δράμα ἀπὸ 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισεν τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλύτεραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἔχει **ἀρίστην ἠθοποιίαν**, ζωγραφίζων τελείως τοὺς χαρακτῆρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἀριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματά του περιπετειάς καὶ ἀναγνώσεις, καὶ χρησιμοποιοῖ ἐν πᾶσι τὴν **φυσικότητα** καὶ τὴν **ἁρμονίαν**, ποῦ πρέπει. Ἡ γλῶσσά του ἐπίσης εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, τὸν ἀπεκάλουν δὲ οἱ ἀρχαῖοι **μέλιτταν**, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης ἔλεγεν, ὅτι τὸ στόμα του μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὠραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπείας καὶ χάριτος.

Ἀφαιρέσας δὲ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου, ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτά, ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτά, **ὅποια πρέπει νὰ εἶναι**, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Ὅμοίως, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιεῖται εἰς τὴν **στάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ θείου** ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλιν αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἢ Μοῖρα ἢ ὁ θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἐνός σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ **ἐσωτερικὴ δύναμις** καὶ ἡ **ἐλευθερία** τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνη, ἡ ὅποια παρορμᾷ αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς **τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν**, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης **τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης** ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

Ὁ Σοφοκλῆς, συγγραφέων δι' ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὧν τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων του δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρι σήμερον ἑπτὰ:

Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίουπος τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης, καὶ Οἰδίουπος ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαι δὲ αὗται ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνας καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλὰ ἐσώθησαν, καὶ σήμερον τιμῶνται ὑφ'

ὄλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγιγνωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σκηνήν.

δ) Οἰδίπους τύραννος.

Εἶναι γνωστὸς ὁ περὶ τοῦ Λαίου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμὸν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, ποῦ θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῇ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνου, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαίος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρύπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρτησαν ἐκ σχοινοῦ, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρώνα, διὰ τὴν χάσιν. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κόρινθον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ υἱοθέτησεν αὐτόν, διότι ἔστερεῖτο τέκνων, καὶ ὠνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδαιτυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, διὰ τὴν ζήτησιν πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ Μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολήν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κόρινθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν του πατέρα Λαίον καὶ φονεύει αὐτόν.

Ἀκολουθήσας μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρώχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφιγγός, ἣτις ἐφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἶνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεύων τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασίλισσας Κρέων, προσεκήρυξεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἶνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάμβανε τὴν χήραν βασίλισσα σύζυγον.

Ὁ Οἰδίπους, παρεπιδημῶν ἐν Θήβαις, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφυΐας του νὰ λύσῃ τὸ αἶνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασίλισσαν σύζυγον. Ἀποκτῆσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, τὸν Ἐτεοκλέα, τὸν

Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἀρχῇ εὐτυχῶς, ὅτε αἴφνης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ αὐτῆς, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δεόν νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἄρχεται τὸ δράμα, τοῦ ὁποίου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή,
 τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαύζετε,
 ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι ;
 πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
 ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
 ἀγὼ δικαίων μὴ παρ' ἀγγέλων, τέκνα,
 ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα
 ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος,]
 ἀλλ', ὦ γεραιέ, φράζ', ἐπεὶ πρέπων ἔφους
 πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίμη τρόπον καθέστατε, 10
 δείσαντες ἢ στέρξαντες ; ὡς θέλοντος ἂν
 ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν δυσάληγτος γάρ ἂν
 εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτεῖρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
 ὄρας μὲν ἡμᾶς ἡλίκοι προσήμεθα 15
 βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
 πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαρεῖς,
 ἱερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηνός, οἷδε δ' ἠθέων
 λεκτοί* τὸ δ' ἄλλο φύλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεῖα σποδοῖ.
 πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν

ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κἀρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνοις γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 "Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νῦν οὐκ ἰσοῦμένον σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι,
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς,
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστῃ Καδμεῖον-μολῶν, 35
 σκληρᾶς ἀοιδεῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς· ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον·
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίου κἀρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὐρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθ' αὖτ'
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὥς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα
 στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλεία τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τὰ νῦν ἴσος γενοῦ.

ὥς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ζῖν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν 55
 ὥς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἔρημος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ παῖδες οἰκτροί, γινώτᾳ κούκ ἀγνωτᾳ μοι
 προσήλθεθ' ἰμείροντες. εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὡς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.

τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κούδέν' ἄλλον ἢ δ' ἐμῇ
 ψυχῇ πόλιν τε κάμῃ καὶ σ' ὁμοῦ στένει.

ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὐδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.

ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὕρισκον ἴασι μόνην,
 ταύτην ἐπραξα· παῖδα γὰρ Μενοικέως
 Κρέοντ', ἐμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἐπεμψα Φοίβου δώμαθ', ὡς πύθοισθ', ὅ τι

δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ῥυσαίμην πόλιν.,
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ

λυπεῖ, τί πράσσει τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75

ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ', ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ' εἰς καλὸν σύ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.

ΟΙ. ὄναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω 80

- σωτήρι βαίη, λαμπρὸς ὥσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἡδύς· οὐ γὰρ ἂν κἀρα
 πολυστεφῆς ὦδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεσθα· ζύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἀναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενοικέως, 85
 τίν' ἡμῖν ἦκεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ

- ἔσθλήν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασύς
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῷ γε νῦν λόγῳ. 90
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήξεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοιμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὐδα· τῶνδε γὰρ πλεόν φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἳ ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα· 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἀναξ
 μίasma χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονί
 ἐν τῇδ', ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίω καθαρωῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ζυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. παῖου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ὄναξ, Λαίος ποθ' ἠγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σὲ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω. 105
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἳ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἶχνος παλαιᾶς δυστέκμαρτον αἰτίας;

- ΚΡ. ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
 ἄλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον. 110
- ΟΙ. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἔν ἀγροῖς ὁ Λάιος 110
 ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῷδε συμπίπτει φόνος; 110
- ΚΡ. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν 111
 πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἔκεθ', ὡς ἀπεστάλη. 115
- ΟΙ. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ 115
 κατεῖδ', ὅτου τις ἐκμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν; 115
- ΚΡ. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἰς τις, ὅς φόβῳ φυγῶν, 110
 ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι. 110
- ΟΙ. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἂν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
 ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος. 110
- ΚΡ. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μιᾶ 120
 βώμη κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χερῶν 120
- ΟΙ. πῶς οὖν ὁ ληστής, εἴ τι μὴ ζῆν ἀργύρῳ 120
 ἐπράσσειτ' ἐνθένδ', ἐς τὸδ' ἂν τόλμης ἔβη; 125
- ΚΡ. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν· Λαίου δ' ὀλωλότος, 125
 οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο. 125
- ΟΙ. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος 125
 οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναί. 125
- ΚΡ. ἢ ποικιλῶδὸς Σφίγγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
 μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο. 130
- ΟΙ. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὐθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ· 135
 ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ 135
 πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφὴν, 135
 ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε κάμῃ σύμμαχον, 135
 γῆ τῇδε τιμωροῦντα τῷ θεῷ θ' ἅμα. 135
 ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων, 135
 ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος. 135
 ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἂν 135
 κάμ' ἂν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι. 140

κείνω προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες, ὑμεῖς μὲν βάρων
 ἴστασθε, τοῦσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετω,
 ὡς πᾶν ἐμοῦ δράσοντος· ἦ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανόμεθ' ἢ πεπτωκότες.

ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὄδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἔκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α'. ὦ Διὸς ἀδυεπὲς φάτι, τίς ποτε τᾶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι πάλλων,
 ἰήιε Δάλιε Παιάν,
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.

εἰπέ μοι, ὦ χρυσεὰς τέκνον ἐλπίδος, ἄμβροτε Φάμα.
 ἀντιστρ. α'. πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἀθάνα,

γαιάοχόν τ' ἀδελφεᾶν 160

• "Ἀρτεμιν, ἃ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα θάσ-
 [σει,

καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ
 ὀρνυμένας πόλει 165
 ἦνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ νῦν.

στροφή β'. ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω

πήματα· νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἐνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ὧ τις ἀλέξεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτᾶς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰηίων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἄπερ εὔπτερον ὄρ-
 [νιν, 175

κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρός, ὄρμενον
 ἀκτάν πρὸς ἑσπέρου θεοῦ·

ἀντιστρ. β'. ὦν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδω 180
 θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως·

ἐν δ' ἄλοχοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτάν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι 185
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν.

παιὰν δὲ λάμπει στονόεσσά τε γῆρυς ὄμαυλος·
 ὦν ὕπερ, ὧ χρυσέα θύγατερ Διός,
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·

στροφὴ γ'. Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἄχαλκος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,

παλίσσουτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἄπουρον, εἴτ' ἔς μέγαν θάλαμον Ἀμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἔς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·

τέλει γὰρ εἴ τι νύξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.

τόν, ὧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ὧ Ζεῦ πάτερ, ὑπὸ σῶ φθίσσον κεραυνῶ.

ἀντιστρ. γ'. Λύκει' ἀναξ, τά τε σὰ χρυσοστροφῶν ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

ἄρωγὰ προσταθέντα, τὰς τε πυρφόρους
 Ἄρτεμιδος αἰγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω, 210
 τᾶσδ' ἐπώνυμον γᾶς,
 οἰνώπα Βάκχον εὖιον,
 Μαινάδων ὀμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πεύκ᾽ πὶ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215

- ΟΙ. αἰτεῖς· ἃ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσῳ θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·
 ἀγῶ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220
 ἔχνευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἀστὸς εἰς ἀστοὺς τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις ποθ' ὑμῶν Λάιον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιιδεν, ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελὼν
 αὐτὸς καθ' αὐτοῦ—πέισεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἀστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἀπεισιν ἀσφαλῆς·
 εἰ δ' αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἔξ ἄλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελῶ ἴγῳ χῆ χάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δείσας ἀπώσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τόδε,
 ἃ ἔκ τῶνδε δράσω, ταῦτα χρῆ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἔστι, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

- μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
 τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδραχότ', εἴτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτροῖψαι βίον·
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότος, 250
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἤρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκῆπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ᾧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως εἶναι,
 ἀνδρὸς γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ὡς ἐκεῖνος εἶχε πρῖν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναιχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ ἄδυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρατ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τάδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρός
 ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθереῖσθαι κἄτι τοῦδ' ἔχθιον.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἢ τε σύμμαχος Δίκη
 χοὶ πάντες εὖ ζυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- ΧΟ. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ᾧδ', ἀναξ, ἐρῶ·
 οὔτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι. τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἴργασται ποτε.
- ΟΙ. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς, 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἰς δύναιτ' ἀνήρ.
- ΧΟ. τὰ δεύτερ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ', ἃ μοι δοκεῖ.
 ΟΙ. εἰ καὶ τρίτ' ἔστι, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
- ΧΟ. ἀνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὀρῶντ' ἐπίσταμαι
 μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὔ τις ἂν 285
 σκοπῶν τάδ', ὦναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἔπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- ΧΟ. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαί' ἔπη. 290
 ΟΙ. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
- ΧΟ. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινῶν ὁδοιπόρων.
 ΟΙ. ἤκουσα κάγώ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρα.
 ΧΟ. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δειματός γ' ἔχει μέρος,
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἀράς. 295
- ΟΙ. ᾧ μὴ 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 ΧΟ. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ᾧδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσία, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ', οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις, φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἶα νόσῳ σύνεστιν ἧς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ', ὄναξ, μῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν, ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάιον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ γῆς φυγάδας ἐκπεμψαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ῥῦσαι σεαυτὸν καὶ πόλιν, ῥῦσαι δ' ἐμέ,
 ῥῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν 315
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος.
- ΤΕΙ. φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'. οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
- ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἴκουσ' ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σύ 320
 κάγῳ διοίσω τοῦμόν, ἦν ἐμοὶ πίθη.
- ΟΙ. οὔτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἢ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- ΤΕΙ. ὀρῶ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰὸν 325
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μήδ' ἐγὼ ταῦτὸν πάθω—
- ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριοι.
- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ'. ἐγὼ δ' οὐ μὴ ποτε,
 τᾶμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκφῆνω κακά.
- ΟΙ. τί φῆς; ξυνειδὼς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἔννοεῖς 330

ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν ;

ΤΕΙ. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ' ἄλλως ἐλέγχεις ; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.

ΟΙ. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου φύσιν σύ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἄλλ' ὦδ' ἄτεγκτος κάτελεύτητος φανεῖ ;

ΤΕΙ. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὀμοῦ ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.

ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ἂν ὀργίζοιτ' ἔπη κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν ; 340

ΤΕΙ. ἤξει γὰρ αὐτά, κἂν ἐγὼ σιγῇ στέγω.

ΟΙ. οὐκοῦν, ἃ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρῆ λέγειν ἐμοί.

ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις, θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἦτις ἀγριωτάτη.

ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἅπερ ξυνήμ'· ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ', ὅσον μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων, καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.

ΤΕΙ. ἄληθες ; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ἅπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας τῆς νῦν προσαιδῶν μήτε τούσδε μήτ' ἐμέ, ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίφ' μιάστορι.

ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε τὸ ῥῆμα ; καὶ ποῦ τοῦτο φεῦξεσθαι δοκεῖς ; 355

ΤΕΙ. πέφευγα· τάληθές γὰρ ἰσχυὸν τρέφω.

ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς ; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.

ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προτρέψω λέγειν.

ΟΙ. ποῖον λόγον ; λέγ' αὔθις, ὡς μάλλον μάθω.

ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ 'κπειρᾶ λόγων ; 360

ΟΙ. οὐχ' ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὔθις φράσον.

- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρος, οὐ ζητεῖς, κυρεῖν.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονὰς ἐρεῖς.
 ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἔν' ὀργίζῃ πλέον ;
 ΟΙ. ὅσον γε χρήσεις ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
 ΤΕΙ. λελθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις
 αἴσχισθ' ὀμιλοῦντ', οὐδ' ὄρα, ἔν' εἴ κακοῦ.
 ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξειν δοκεῖς ;
 ΤΕΙ. εἶπερ τί γ' ἔστι τῆς ἀληθείας σθένος.
 ΟΙ. ἀλλ' ἔστι, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
 τυφλὸς τὰ τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τὰ τ' ὄμματ' εἶ.
 ΤΕΙ. σύ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδίζων, ἃ σοὶ
 οὐδεὶς ὅς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
 ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
 μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα, βλάψαι ποτ' ἄν. 375
 ΤΕΙ. οὐ γάρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
 ἱκανὸς Ἀπόλλων, ᾧ τάδ' ἐκπράξαί μελει.
 ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα ;
 ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
 ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
 ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλω βίῳ,
 ὅσος παρ' ὑμῖν ὁ φθόνος φυλάσσεται,
 εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ', ἣν ἐμοὶ πόλις
 δωρητόν, οὐκ αἰτητόν, εἰσεχειρίσεν,
 ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
 λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐμβαλεῖν ἱμείρεται,
 ὑφείς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
 δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
 μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφυ τυφλός.
 ἐπεὶ, φέρ' εἶπέ, ποῦ σὺ μάντις εἶ σαφής ; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἢ ραψωδὸς ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἡῦδα τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον ;

- καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχί τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρὸς διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προυφάνης ἔχων 395
 οὐτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολῶν,
 ὁ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθῶν·
 ὃν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόνοις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοικες γέρων
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ' ἂν οἶά περ φρονεῖς.
- ΧΟ. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὄργῃ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τότε σκοπεῖν.
- ΤΕΙ. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ κάγω κρατῶ.
 οὐ γάρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράφομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνειδίσας·
 σὺ καὶ δέδορκας, κού βλέπεις ἴν' εἶ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἶσθ', ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὧν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κάπι γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ' μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρός
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ' ἔσται λιμὴν, 420
 ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθῃ τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας, εὐπλοίας τυχῶν;

- ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνη κακῶν,
 ἃ σ' ἐξισώσει σοί τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν ;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον ; οὐχὶ θάσσον ; οὐ πάλιν 430
 ἄφορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφείς ἄπει ;
- ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.
- ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φανήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῆ σ' ἂν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.
- ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφυμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
- ΟΙ. ποίοισι ; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν ;
- ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
- ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.
- ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφυς ; 440
- ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδίξ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
- ΤΕΙ. αὐτῆ γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.
- ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει..
- ΤΕΙ. ἄπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.
- ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἂν οὐκ ἂν ἀλγύναις πλέον.
- ΤΕΙ. εἰπὼν ἄπειμ', ὦν οὐνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
 δείσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ', ὅπου μ' ὄλεις.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κἀνακηρύσσων φόνον 450
 τὸν Λαίειον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,
 ξένος, λόγῳ μέτοικος, εἶτα δ' ἐγγενῆς
 φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
 τῆ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δευροκότος

καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἔπι 455
 σκήπτρῳ προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
 φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
 ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κἀξ ἧς ἔφυ
 γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
 ὁμοσπόρος τε καὶ φονεὺς. καὶ ταῦτ', ἰὼν 460
 εἴσω, λογίζου· κἂν λάβῃς ἐψευσμένον,
 φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α'. τίς, ὄντιν' ἅ θεσπίεπεια Δελφίς εἶπε πέτρα
 ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
 ὦρα νιν ἀελλάδων
 ἵππων σθENAρῶτερον
 φυγᾶ πόδα νομῶν.
 ἔνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
 πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
 δεινὰ δ' ἅμ' ἔπονται
 Κῆρες ἀναπλάκητοι.
- ἀντιστρ. α'. ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφόντος ἀρτίως φανεῖσα
 φάμα Παρνασοῦ τὸν ἄδηλον ἄνδρα πάντ' ἰ-
 [χνεύειν· 475
- φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν
 ὕλαν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
 πέτρας, ὡς ταῦρος,
 μέλεος μελέω ποδὶ χηρεύων,
 τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
 μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
 ζῶντα περιποτᾶται.
- στροφὴ β'. δεινὰ μὲν οὔν, δεινὰ ταρασσει σοφὸς οἰωνοθέ-
 [τας 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅτι λέξω δ' ἀπορῶ.
 πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτ' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.
 τί γάρ ἢ Λαβδακίδαίς,
 ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροιθεν 490
 ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πα
 ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,
 ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἶμ' Οἰδιπόδα, 495
 Λαβδακίδαίς ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀντιστρ. β'. ἀλλ' ὁ μὲν οὖν Ζεὺς ὅ τ' Ἀπόλλων ζυνετοὶ καὶ
 [τὰ βροτῶν
 εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλέον ἢ γὰ φέρε-
 [ται 500
 κρίσις οὐκ' ἔστιν ἀληθής· σοφία δ' ἂν σοφίαν
 παραμείψειεν ἀνήρ.
 ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος, 505
 μεμφομένων ἂν καταφαίην.
 φανερά γάρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἦλθε κόρα
 ποτέ, καὶ σοφὸς ὤφθη βασάνῳ θ' ἠδύπολις 510
 τῷ ἀπ' ἐμαῶ φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν.

ΚΡ. ἀνδρες πολῖται, δειν' ἔπη πεπυσμένος
 κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίπουν,
 πάρειμ' ἀτλητῶν. εἰ γὰρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515
 ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονθέναι
 λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν εἰς βλάβην φέρον,
 οὔτοι βίου μοι τοῦ μακραίωνος πόθος,
 φέροντι τήγδε βάξιν. οὐ γὰρ εἰς ἀπλοῦν
 ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520
 ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,
 κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

ΧΟ. ἀλλ' ἦλθε μὲν δῆ τοῦτο τοῦνειδος τάχ' ἂν
 ὀργῇ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

- ΚΡ. τούπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
πεισθεις ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι ;
- ΧΟ. ἠύδατο μὲν τάδ'· οἶδα δ' οὐ, γνώμη τίνι.
- ΚΡ. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς
κατηγορεῖτο τούπικλημα τοῦτό μου ;
- ΧΟ. οὐκ' οἶδ'· ἅ γὰρ δρῶσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ' ὄρω. 530
αὐτὸς δ' ὅδ' ἤδη δωμάτων ἐξω περᾶ.
- ΟΙ. οὗτος σύ, πῶς δεῦρ' ἦλθες; ἦ τοσονδ' ἔχεις
τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμὰς στέγας
ἴκου, φονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρὸς ἐμφανῶς
ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος ; 535
φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
ιδὼν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν ;
ἦ τούργον ὡς οὐ γνωριοῖμί σου τότε
δόλω προσέρπον, ἦ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν ;
ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τούγχειρημά σου, 540
ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ὀλίσκεται ;
- ΚΡ. οἶσθ' ὡς ποίησον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
ἴσ' ἀντάκουσον, κατὰ κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- ΟΙ. λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὐρηκ' ἐμοί.
- ΚΡ. σοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἄκουσον, ὡς ἐρῶ.
- ΟΙ. τοῦτ' αὐτὸ μὴ μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- ΚΡ. εἶ τοι νομίζεις κτήμα τὴν ἀθάδιαν
εἶναι τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- ΟΙ. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
δρῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὖ φρονεῖς.
- ΚΡ. ξύμφημί σοι ταῦτ' ἐνδικ' εἰρήσθαι· τὸ δὲ
πάθημ' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- ΟΙ. ἐπειθεσ ἢ οὐκ ἐπειθεσ, ὡς χρεῖη μ' ἐπί 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα ;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτὸς εἶμι τῷ βουλευμάτι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάϊος χρόνον—
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον ; οὐ γὰρ ἔννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι ; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ ;
 ΚΡ. σοφὸς γ' ὁμοίως καὶ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ.
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε ;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί ; κοῦκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε ;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'· ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγᾶν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὖ φρονῶν. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ' ; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἄρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθούνεκ', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμάς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαῖου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ', αὐτὸς οἶσθ'· ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ', ἅπερ κάμου σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν'· οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ' ; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις ;
 ΟΙ. ἄρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων ;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος ;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνεται φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγὼ, σαυτῷ λόγον.
 ΟΙ. σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τὰ γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

- ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἤρχον, πολλὰ κἂν ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννίς ἡδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ ;
 οὐπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλὰ. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἐνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ἀφείς τάδε ;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλευσάντα, μή μ' ἀπλή κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῇ τ' ἐμῇ καὶ σῆ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μή με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζεις, οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίσιον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς· ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ κἂν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾷ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ' φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΧΟ.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰ μὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρήσεις; ἢ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἦκιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
- ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἷόν ἐστι τὸ φθανεῖν.
- ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπεῖξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις. 625
- ΚΡ. σὺ γὰρ φρονοῦντά σ' εὖ βλέπω.

ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.

ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμειν.

ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.

ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;

ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.

ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντες.

ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.

ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνω. 630

ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες· καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τήνδ' ἐκ δόμων στείχουσιν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστὼς νεῖκος εὖ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσι
γλώσσης ἐπήρασθ' οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὕτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;

οὐκ εἶ σύ τ' οἴκου, σύ τε, Κρέων, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλλος εἰς μέγ' οἴσετε;

ΚΡ. ὄμαιμε, δεινά μ' Οιδίππου, ὁ σὸς πόσις
δρᾶσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.

ΟΙ. ζύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

- εἴληφα τοῦμόν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μὴ νῦν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὧν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
 ΙΟ. ὦ πρὸς θεῶν, πιστευσον, Οἰδίπους, τάδε,
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα κάμῃ τούσδε θ', οἳ πάρεσί σοι.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή α'. πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
 ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω ;
 ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν καταίδεσαι.
 ΟΙ. οἴσθ' οὔν, ἃ χρῆζεις ;
 ΧΟ. οἶδα.

- ΟΙ. φράζε δῆ, τί φῆς. 655
 ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μὴ ποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
 ΟΙ. εἶ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς, ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.

ΧΟΡΟΣ

- στροφή β'. οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Ἄλιον ἐπεὶ ἄθεος, ἀφίλος, ὃ τι πύματον
 ὀλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω.
 ἀλλὰ μοι δυσμόρῳ γὰρ φθίνουσα 665
 τρύχει ψυχάν, τὰδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
 ΟΙ. ὄδ' οὔν ἴτω, κεί χρῆ με παντελῶς θανεῖν,
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βία. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὔτος δ', ἐνθ' ἂν ᾗ, στυγῆσεται.
 ΚΡ. στυγρὸς μὲν εἶκων δῆλος εἶ, βαρὺς δ', ὅταν

θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγισταί φέρειν. 675

ΟΙ. οὐκουν μ' ἐάσεις κἀκτὸς εἶ ;
ΚΡ. πορεύσομαι,
σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώστος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

ΧΟΡΟΣ

ἀντιστρ. α'. γύναι, τί μέλλεις κομίζεῖν δόμων τόνδ' ἔσω ;

ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη. 680

ΧΟ. δόκησις ἀγνῶς λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.

ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν ;

ΧΟ. ναίχι.

ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος ;

ΧΟ. ἄλις ἔμοιγ', ἄλις γὰρ προπονουμένας,
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν. 685

ΟΙ. ὄρᾳς ἐν' ἤκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνὴρ,
τούμδον παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ ;

ΧΟ. ἀνάξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι,
ὅς τ' ἐμὰν γὰν φίλαν ἐν πόνοισιν
ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὐρῖσας 695
τὰ νῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύνῃ, γενοῦ.

ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον κἀμ', ἀνάξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσὴνδε πράγματος στήσας ἔχεις.

ΟΙ. ἐρῶ (σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλεόν, γύναι, σέβω) 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.

ΙΟ. λέγ', εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.

ΟΙ. φονέα μέ φησι Λαῖτου καθεστάναι.

ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθῶν ἄλλου πάρα ;

- ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.
- ΙΟ. σὺ νῦν ἀφείς σεαυτὸν ὧν λέγεις πέρι,
ἔμοῦ ἴπ' ἀκούσον καὶ μάθ' οὐνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης.
φάνῳ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα· 710
- χρησμός γάρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
Φοίβου γ' ἄπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
ὡς αὐτὸν ἤξει μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
καὶ τὸν μὲν, ὡσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
λησται φονεύουσ' ἐν τριπλαῖς ἄμαξιτοῖς·
παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν
ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
κάνταῦθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκεῖνον ἤγνυσε 720
φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάϊον,
τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
τοιαῦτα φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν·
ὧν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὧν γὰρ ἂν θεὸς
χρεῖαν ἐρευνᾷ, ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
- ΟΙ. οἶόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
- ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις ;
- ΟΙ. ἔδοξ' ἀκούσαί σου τόδ', ὡς ὁ Λάϊος
κατασφαγεῖη πρὸς τριπλαῖς ἄμαξιτοῖς. 730
- ΙΟ. ἠδῶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
- ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὗτος, οὗ τόδ' ἦν πάθος ;
- ΙΟ. Φωκίς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
ἐς ταῦτὸ Δελφῶν ἀπὸ Δαυλείας ἄγει.
- ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξεληλυθώς ; 735

- ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων χθονὸς
ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
- ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι ;
- ΙΟ. τί δ' ἔστι σοι τοῦτ', Οιδίπους, ἐνθύμιον ;
- ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα. τὸν δὲ Λάιον, φύσιν 740
τίν' εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμήν ἤβης ἔχων.
- ΙΟ. μέγας, χροάζων ἄρτι λευκανθὲς κάρα·
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάται πολύ.
- ΟΙ. αἴμοι τάλας· εἶοικ' ἐμαυτὸν εἰς ἀράς
δεινάς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς ; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ', ἀναξ.
- ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ·
δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπης ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὀκνῶ μὲν, ἅ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
- ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαίός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἳ ἄνῆρ ἀρχηγέτης ;
- ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ξύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἤγε Λάιον μία.
- ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ. τίς ἦν ποτε
ὁ τοῦσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι ; 755
- ΙΟ. οἰκέυς τις, ὅσπερ ἕκτε' ἐκσωθεὶς μόνος.
- ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει τὰ νῦν παρών ;
- ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κεῖθεν ἤλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαίον τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν, 760
ἀγρούς σφε πέμψαι κατὰ ποιμνίων νομάς,
ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
κάπεμψ' ἐγὼ νιν. ἄξιός γάρ, οἳ ἄνῆρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μεῖζω χάριν.
- ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν ; 765
- ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι ;

- ΟΙ. δέδοικ' ἐμαυτόν, ὦ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἅ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- ΙΟ. ἀλλ' ἔξεται μὲν ἄξια δέ που μαθεῖν
κάγώ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ', ἀναξ. 770
- ΟΙ. κοῦ μὴ στερηθῆς γ', ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονι
λέξαιμ' ἂν ἢ σοί, διὰ τύχης τοιαῶδ' ἰῶν ;
ἐμοὶ πατήρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς. ἠγόμην δ' ἀνήρ 775
ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἄξια,
σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἄξια.
ἀνήρ γὰρ ἐν δείπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη
καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί. 780
κάγώ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
μόλις κατέσχον· θάτέρα δ' ἰῶν πέλας
μητρὸς πατρὸς τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
τοῦνειδος ἦγον τῷ μεθέντι τὸν λόγον.
κάγώ τὰ μὲν κείνοιον ἑτερπόμεν, ὅμως δ' 785
ἐκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ.
λάβρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὦν μὲν ἰκόμην,
ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια
καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προυφάνη λέγων, 790
ὡς μητρὶ μὲν χρεῖή με μειχθῆναι, γένος δ'
ἀτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄραν,
φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρὸς.
κάγώ, ἴπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν
ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα 795
ἔφευγον, ἔνθα μὴ ποτ' ὀψοίμην κακῶν
χρησμῶν ὀνειδῆ τῶν ἐμῶν τελούμενα.

στείχων δ' ἰκνοῦμαι τούσδε τοὺς χώρους, ἐν αἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις.
 καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερῶ· τριπλῆς 800
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὁδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθά μοι κήρυξ τε κάπτι πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπῆνης ἐμβεβώς, οἷον σὺ φῆς,
 ζυνηντίαζον· καὶ ὁδοῦ μ' ὁ θ' ἠγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἤλαυνέτην. 805
 καὶ γὰρ τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
 παῖω δι' ὀργῆς· καὶ μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρα
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήσας μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκῆπτρῳ τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπῆνης εὐθὺς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ξύμπαντας. εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει· Λαίῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδ' ἄνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνὴρ;
 ὃν μὴ ξένων ἔξεστι μὴδ' ἀστῶν τινα,
 δόμοις δέχεσθαι μὴδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἢ γὰρ ἔμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέγῃ δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὦλετ'. ἄρ' ἔφυν καχός,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρὴ φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς· ἰδεῖν,
 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε καὶ ἐθρεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὧμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν

- κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον ;
 μὴ δῆτα μὴ δῆτ', ὧ θεῶν ἀγνὸν σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν· ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἀφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
- ΧΟ. ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἂν οὖν
 πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτον ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος
 τὸν ἄνδρα, τὸν βοτῆρα, προσμείναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένον δὲ τίς ποθ' ἢ προθυμία ;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'· ἦν γὰρ εὐρεθῆ ἴδων
 σοὶ ταῦτ', ἐγώ γ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον ;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρας ἐννέπειν,
 ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
 λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
 οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἕσας. 845
 εἰ δ' ἄνδρ' ἐν' οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
 τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ὧδ' ἐπίστασο,
 κοῦκ ἐστὶν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν·
 πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
 εἰ δ' οὖν τι κάκτρέποιο τοῦ πρόσθεν λόγου
 οὔτοι ποτ', ὦναξ, τὸν γε Λαίτου φόνον
 φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὅν γε Λοξίας
 διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
 καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνός ποτε
 κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο·
 ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
 βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην

- πέμψαν τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
 10. πέμψω ταχύνασ'· ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους·
 οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὐ σοὶ φίλον.

ΧΟΡΟΣ

- στροφὴ α'. εἴ μοι ξυνεῖη φέροντι
 μοῖρα τὰν εὐσεπτον ἀγνείαν λόγων
 ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865
 ὑψίποδες, οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μὴ ποτε λάθρα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.
- ἀντιστρ. α'. ὕβρις φυτεύει τύραννον.
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὄρουσέν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πόλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν χιταῦμι 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσχων.
- στροφὴ β'. εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορευεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων, 885
 κακὰ νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότημου χάριν χλιδᾶς,

- εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνὴρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχᾶς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἱ
 τοιαῖδε πράξεις τίμιαι, 895
 τί δεῖ με χορεύειν;
 οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἄβαισι-ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν, 900
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεικτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσων, μὴ λάθοι
 σὲ τὰν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν. 905
 φθίνοντα γὰρ Λαΐου
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αἰροῦσιν ἤδη, κούδαμοῦ
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910
- IO. Χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τάδ' ἐν χερσῶν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὕψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ 915
 ἔννοος τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινῶσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπόλλων, ἄγχιστος γὰρ εἶ,
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

920
 ἰκέτις ἀφῖγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν,
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κείνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεῶς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

925
 ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίπου ;
 μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ', εἰ κάτισθ', ὅπου.

ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ὦ ξένε·
 γυνή δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.

ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις αἰεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. 930

ΙΟ. αὐτῶς δὲ καὶ σύ γ', ὦ ξέν'· ἄξιός γάρ εἰ
 τῆς εὐπεείας οὔνεκ'· ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρήζων ἀφῖξαι χῶτι σημῆναι θέλων.

ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.

ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος ; 935

ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὐξερῶ τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἂν ; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.

ΙΟ. τί δ' ἐστι ; ποῖαν δύναμιν ὧδ' ἔχει διπλῆν ;

ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριαι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠὐδᾶτ' ἐκεῖ. 940

ΙΟ. τί δ' ; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι ;

ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νῦν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.

ΙΟ. πῶς εἶπας ; ἢ τέθνηκε Πόλυβος, ὦ γέρον ;

ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τᾶληθές, ἀξιῶ θανεῖν.

ΙΟ. ὦ πρόσπολ', οὐχὶ δεσπότη τάδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις ; ὦ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ. τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι, καὶ νῦν ὄδε

- πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὑπο.
- ΟΙ. ὦ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρη. 950
τί μ' ἐξεπέμφω δεῦρο τῶνδε δωμάτων ;
- ΙΟ. ἔκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
τὰ σέμν' ἔν' ἤκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
- ΟΙ. οὗτος δέ τίς ποτ' ἐστί, καὶ τί μοι λέγει ;
- ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.
- ΟΙ. τί φῆς, ξέν' ; αὐτὸς μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
- ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον-βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ ; 960
- ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ροπή.
- ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
- ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
- ΟΙ. φεῦ φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις 965
τὴν πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω
κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ
κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν ; ὁ δὲ θανὼν
κεῦθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
ἄψαυστος ἔγχους· εἴ τι μὴ τῶμῳ πόθῳ
κατέφθιθ', οὕτω δ' ἄν θανὼν εἴη ἕξ ἐμοῦ. 970
τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβῶν θεσπίσματα
κεῖται παρ' Αἰδη Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκουν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι ;
- ΟΙ. ἡῦδας· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγόμεν.
- ΙΟ. μὴ νῦν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
- ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέκτρον οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ ;
- ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ᾧ τὰ τῆς τύχης
κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς ;
εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.

σὺ δ' εἰς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
μητρὶ ζυνηυνάσθησαν. ἀλλὰ ταῦθ' ὅτω
παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.

ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἂν ἐξείρητό σοι, 985
εἰ μὴ κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ
ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις, ὀκνεῖν.

ΙΟ. καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρός τάφοι.

ΟΙ. μέγας, ζυνήμ'· ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.

ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ ;

ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἧς ὄκει μέτα. 990

ΑΓ. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον ;

ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ζένε.

ΑΓ. ἦ ῥητόν, ἦ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι ;

ΟΙ. μάλιστά γ'· εἶπε γὰρ με Λοξίας ποτὲ 995
χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τῆμαυτοῦ τό τε
πατρῶον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.

ὦν οὔνεχ' ἢ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλα
μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως
τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.

ΑΓ. ἦ γὰρ τὰδ' ὀκνῶν κεῖθεν ἦσθ' ἀπόπτολις ; 1000

ΟΙ. πατρός τε χρήζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.

ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόρβου σ', ἄναξ,
ἐπεὶπερ εὔνοος ἦλθον, ἐξελευσάμην ;

ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.

ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.

ΟΙ. ἀλλ' οὐ ποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασίν γ' ὀμοῦ.

ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἶ δῆλος οὐκ εἰδώς, τί δρᾶς.

ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ ; πρὸς θεῶν, δίδασκέ με,

ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὔνεκ' εἰς οἴκους μολεῖν. 1010

- ΟΙ. ταρβῶν γε, μή μοι Φοῖβος ἐξέλθῃ σαφής.
 ΑΓ. ἦ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβῃς;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε τάνδρός, ἀλλ' ἴσον.
 ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
 ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὐτ' ἐκεῖνος οὐτ' ἐγώ. 1020
 ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
 ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβάν.
 ΟΙ. καὶθ' ὧδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
 ΑΓ. ἦ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
 ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἦ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
 ΑΓ. εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
 ΟΙ. ὠδοιπόροις δὲ πρὸς τί τοῦσδε τοὺς τόπους;
 ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτου.
 ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπῃ θητεία πλάνης;
 ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτὴρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
 ΟΙ. τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
 ΑΓ. ποδῶν ἂν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
 ΟΙ. οἴμοι τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
 ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς. 1035
 ΟΙ. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην.
 ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, δεῖ εἶ.
 ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρός; φράσον.
 ΑΓ. οὐκ οἶδ'. ὁ δούς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶνον φρονεῖ.
 ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
 ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
 ΟΙ. τίς οὗτος; ἦ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;

- ΑΓ. τῶν Λαΐου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὔτος ἦν βοτῆρ.
- ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὔτος ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἂν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
ὅστις κάτοιδε τὸν βοτῆρ', ὃν ἐννέπει,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνάδ' εἰσιδῶν ;
σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρησθαι τάδε. 1050
- ΧΟ. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὃν κἀμάτευες πρόσθεν εἰσιδεῖν ἀτὰρ
ἦδ' ἂν τάδ' οὐχ ἦκιστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
- ΟΙ. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφιέμεσθα τόν θ' οὔτος λέγει ; 1055
- ΙΟ. τί δ', ὄντιν' εἶπε ; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνησθαι μάτην.
- ΟΙ. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ', ὅπως ἐγώ, λαβὼν
σημεῖα τοιαῦτ', οὐ φανῶ τοῦμὸν γένος.
- ΙΟ. μὴ πρὸς θεῶν, εἴπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου
κῆδη, ματεύσης τοῦθ'· ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ. 1060
- ΟΙ. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἂν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλας, ἐκφανῆ κακῆ.
- ΙΟ. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾶ τάδε.
- ΟΙ. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
- ΙΟ. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὖ τὰ λῶστά σοι λέγω.
- ΟΙ. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
- ΙΟ. ὦ δύσποτμ', εἴθε μήποτε γνοίης, ὃς εἶ.
- ΟΙ. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι ;
ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
- ΙΟ. ἰοῦ ἰοῦ, δύστηνε. τοῦτο γάρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὐ ποθ' ὕστερον.

- ΧΟ τί ποτε βέβηκεν, Οιδίπους, ὑπ' ἀγρίας
 ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
 μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- ΟΙ. ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω· τοῦμὸν δ' ἐγώ,
 κεῖ μικρὸν ἔστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
 αὐτῇ δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνὴ μέγα,
 τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνηται.
 ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080
 τῆς εὖ διδούσης, οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆγές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιόσδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ 'χμαθεῖν τοῦμὸν γένος. 1085

ΧΟΡΟΣ

- στροφή. εἶπερ ἐγὼ μάντις εἰμι
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπέριων,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει 1090
 τὰν αὖριον πανσέληνον,
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οιδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὖξιν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπίηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
 ἴηιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἶη.
- ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων; ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατρός
 πελασθεῖσ', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις

Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσπων,
εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
ων ἐπ' ἄκρων ὀρέων σ' 1105
εὔρημα δέξατ' ἔκ του
Νυμφᾶν Ἐλικωνιάδων,
αἷς πλεῖστα συμπαίζει.

- ΟΙ. εἰ χρὴ τι κάμέ, μὴ συναλλάξαντά πω,
πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄραν δοκῶ, 1110
ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακρῷ
γῆρα ξυνάδει τῷδε τάνδρῳ σύμμετρος,
ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
ἔγνωκ' ἐμαυτοῦ, τῇ δ' ἐπιστήμη σύ μου
προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος. 1115
- ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαῖτου γὰρ ἦν,
εἴπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνῆρ.
- ΟΙ. σέ πρῶτ' ἐρωτῶ τὸν Κορίνθιον ξένον,
ἦ τόνδε φράζεις;
- ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾶς. 1120
- ΟΙ. οὔτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων,
ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαῖτου πότ' ἦσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- ἦ δοῦλος, οὐκ ὠνηγτός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
ΟΙ. ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἢ βίον τίνα;
- ΘΕ. ποίμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμεν. 1125
- ΟΙ. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὢν;
- ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρών, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
- ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα, τῆδέ που μαθῶν;
- ΘΕ. τί χρῆμα δρῶντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγεις;
- ΟΙ. τόνδ', ὃς πάρεστιν ἢ ξυναλλάξας τί πως; 1130

- ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
 ΑΓ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν εὔ γάρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδεν, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ
 ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῳ τρεῖς ὄλους
 ἐξ ἦρος εἰς ἀρκτηῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τάμά τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λατίου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένον ; 1135
- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἰπέ νῦν, τότε οἶσθα παῖδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγὼ ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι ; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς ;
 ΑΓ. ὅδ' ἐστίν, ὦ τᾶν, κεῖνος, ὃς τότε ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὄλεθρον, οὐ σιωπήσας ἔσει ;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σά
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὦ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω ;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντά μ' αἰκίση.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας ;
 ΘΕ. δύστηνος· ἀντὶ τοῦ ; τί προσχρῆζων μαθεῖν ; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὗτος ἱστορεῖ ;
 ΘΕ. ἔδωκ'· ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὅδ, ὡς εἰοικεν, ἐς τριβάς ἐλᾶ.
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον, ὡς δοίην, πάλαι. 1160

- ΟΙ. πόθεν λαβών ; οἰκεῖον ἢ ἕξ ἄλλου τινός ;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κάκ ποίας στέγης ;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δέσποθ', ἰστόρει πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῖου τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἢ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς ;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμὶ τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'· ἢ δ' ἔσω
 κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
 ΟΙ. ἢ γὰρ δίδωσιν ἠδὲ σοι ;
 ΘΕ. μάλιστ', ἀναξ.
 ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας ;
 ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμι νιν.
 ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων ;
 ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
 ΟΙ. ποίων ;
 ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
 ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ ;
 ΘΕ. κατοικτίσας, ὦ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
 δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
 κάκ' εἰς μέγιστ' ἔσωσεν. εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
 ὃν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
 ΟΙ. ἰοῦ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
 ὦ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
 ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξύν οἷς τ'
 οὐ χρῆν ὁμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185

ΧΟΡΟΣ

στροφή α'. ἰὼ γενεαὶ βροτῶν,

- ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
τίς γάρ, τίς ἀνήρ πλέον
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
ἢ τοσοῦτον, ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλιῖναι ;
τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὦ
τλᾶμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
οὐδένα μακαρίζω·
- ἀντιστρ. α'. ὅστις καθ' ὑπερβολὰν
τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ
πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας 1200
τὰν γαμφώνυχα παρθένον
χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
χώρᾳ πύργος ἀνέστας.
ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι- 1205
μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
ἐν Θήβαισιν ἀνάσσων.
- στροφὴ β'. τὰ νῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος ;
τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
ξύνοικος ἀλλαγᾶ βίου ; 1210
ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κᾶρα,
ὦ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
παιδὶ καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν.
πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ-
αἰ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας, 1215
σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε ;
ἀντιστρ. β'. ἐφεῦρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὄρων χρόνος,

δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλοι
τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.

ἰώ, Λατειὸν ὦ τέκνον, 1220

εἶθε σ', εἶθε σε μήποτ' εἰδόμεν'
δύρομαι γὰρ ὡς περιάλλ' ἰαχέων
ἐκ στομάτων. τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν

καὶ κατεκοίμασα τοῦμόν ὄμμα. 1225

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰεὶ τιμώμενοι,
οἷ' ἔργ' ἀκούσεσθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'
ἀρεῖσθε πένθος, εἶπερ ἐγγενῶς ἔτι
τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.

οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν 1230

νίψαι καθαρμῶ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
ἐκόντα κούκ ἄκοντα. τῶν δὲ πημονῶν
μάλιστα λυποῦσ', αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.

ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἄ πρόσθεν ἤδειμεν, τὸ μὴ οὐ 1235
βαρύστον εἶναι πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;

ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κάρα.

ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνος ποτ' αἰτίας;

ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲπραχθέντων τὰ μὲν 1240

ἄλγιστ' ἀπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
ὅμως δ', ὅσον γε κὰν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
πεύσῃ τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα.

ὅπως γὰρ ὀργῇ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
θυρῶνος, ἔετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ

λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξίους ἀκμαῖς. 1245

- πύλας δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 κάλει τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν,
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὕφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι 1250
 τοῖς οἷσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν·
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι.
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὕφ' οὗ 1255
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαιτῶν πορεῖν,
 γυναῖκά τ', οὐ γυναῖκα, μητρώαν δ' ὅπου
 κίχοι διπλῆν ἄρουραν οὗ τε καὶ τέκνων. 1260
 λυσσῶντι δ' αὐτῷ δαιμόνων δείκνυσί τις·
 οὐδεὶς γὰρ ἀνδρῶν, οἳ παρῆμεν ἐγγύθεν.
 δεινὸν δ' αὖσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος,
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἐκλινε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη, 1265
 οὗ δὴ κρεμαστήν τὴν γυναῖκ' ἐσειδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας,
 χαλᾷ κρεμαστήν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρα·ν. 1270
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χρυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεστέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων,
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθύνεκ' οὐκ ὄψοιντό νιν,
 οὐθ' οἷ' ἔπασχεν οὐθ' ὀποι' ἔδρα κακά. 1275
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὖς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖσθαι, οὖς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοῖατο.

- τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κούχ' ἄπαξ
 ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσταν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
- τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρωγεν, οὐ μόνου κάτα,
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῇ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θῆμέρα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν.
- ΧΟ. νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ ;
 ΕΞ. βοᾷ διοίγειν κλῆθρα, καὶ δηλοῦν τινα
 τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
 τὸν μητρὸς— αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
 ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἑαυτὸν οὐδ' ἔτι
 μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
 ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινος
 δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μείζον ἢ φέρειν.
 δείξει δὲ καὶ σοί· κλῆθρα γὰρ πυλῶν τάδε
 διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα
 τοιοῦτον, οἷον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΟ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
 ὦ δεινότατον πάντων, ὅσ' ἐγὼ
 προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὦ τλήμων,
 προσέβη μανία ; τίς ὁ πηδῆσας
 μείζονα δαίμων τῶν μακίστων
 πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα ;
 φεῦ φεῦ, δύστην'. ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
 δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
 πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι·

τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.

ΟΙ. αἰαῖ, φεῦ φεῦ, δύστανος ἐγώ. 1310

ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω.

ΧΟ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

στροφή α'. ἰὼ σκότου 1315

νέφος ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον
ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι,
οἴμοι μάλ' αὔθις, οἶον εἰσέδου μ' ἅμα.
κέντρων τε τῶνδ' οἴστρημα καὶ μνήμη κακῶν.

ΧΟ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν 1320
διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ἀντιστρ. α'. ἰὼ φίλος,

σύ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ φεῦ.
οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
καίπερ σκοτεινός, τήν γε σὴν αὐδὴν ὅμως.

ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

στροφή β'. Ἀπόλλων τάδ' ἦν, Ἀπόλλων, φίλοι, 1330
ὁ κακά τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα·

ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.

τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
ὅτω γ' ὄρῶντι μηδὲν

ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335

ΧΟ. ἦν ταῦθ', ὅπωςπερ καὶ σὺ φῆς.

ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν ἢ
στερκτόν ἢ προσήγορον
ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἡδονᾶ, φίλοι ;
ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
τὸν καταρατότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
ἐχθρότατον βροτῶν.

ΧΟ. δείλαιε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γυνῶναί ποτ' ἂν. 1345

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ἀντιστρ. β'. ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
ὅς ἀπ' ἀγρίας πέδας
νομάδος ἐπιποδίας
ἔλαβέ μ', ἀπό τε φόνου
ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
οὐδὲν εἰς χάριν πράσσων.
τότε γὰρ ἂν θανῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.

ΧΟ. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355

ΟΙ. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεὺς
ἦλθον , οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ὧν ἔφυν ἄπο. 1360
νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ',
ἀνοσίων δὲ παῖς,
ὁμογενῆς τ' ἀφ' ὧν
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εἰ δέ τι πρεσβύτερον

- ἔφυ κακοῦ κακόν,
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους. 1365
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ὧν ἡ ζῶν τυφλός.
- OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβούλευ' ἔτι. 1370
- ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ', ὄμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολών,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ', οἶν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἐστὶ κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
ἀλλ' ἡ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
- βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσσειν ἐμοί ;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε,
οὐδ' ἄστυ γ' οὐδὲ πύργος οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλαθ' ἱερά θ', τῶν ὁ παντλήμων ἐγὼ,
κάλλιστ' ἀνήρ εἷς ἐν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
- ἀπεστέρησ' ἐμαυτὸν, αὐτὸς ἐνέπων
ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν
φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαίου.
τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμὴν
ὀρθοῖς ἐμελλον ὄμμασιν τούτους ὀρᾶν ; 1385
- ἦκιστά γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
πηγῆς δι' ὧτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμην
τὸ μὴ ποκλῆσαι τοῦμὸν ἄθλιον δέμας,
ἴν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γὰρ
τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
- ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου ; τί μ' οὐ λαβῶν
ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἐνθεν ἦν γεγώς ;
ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
λόγῳ παλαιὰ δώμαθ', οἷον ἄρα με 1395

- κάλλος κακῶν ὕπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κάκ κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη,
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμόν αἷμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἄπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρα μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποι' ἔπρασσον αὐθις; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτόν σπέρμα, κάπεδείξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἷμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε χῶπόσα
 αἰσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ' οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ', ἃ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἐξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ', ἐνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν.
 πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰμὰ γὰρ κακὰ
 οὐδεὶς οἶός τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- ΧΟ. ἀλλ' ὢν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
 Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
 χώρας λέλειπται μοῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- ΟΙ. οἴμοι, τί δῆτα λέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
 τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ 1420
 πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- ΚΡ. οὐθ' ὡς γελαστής, Οιδίπους, ἐλήλυθα
 οὐθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
 ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
 γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα 1425
 αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἥλιου, τοιόνδ' ἄγος

- ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
 μήτ' ὄμβρος ἱερός μήτε φῶς προσδέξεται.
 ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε
 τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῃ μάλισθ' ὄραν 1430
 μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- ΟΙ. πρὸς θεῶν, ἐπεὶπερ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
 ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
 πιθοῦ τί μοι πρὸς σοῦ γὰρ οὐδ' ἐμοῦ φράσω.
- ΚΡ. καὶ τοῦ με χρείας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν ; 1435
- ΟΙ. ῥῖψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ', ὅπου
 θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- ΚΡ. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ', ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
 πρῶτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τίπρακτέον.
- ΟΙ. ἀλλ' ἦ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
 τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- ΚΡ. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ' ὅμως δ' ἴν' ἕσταμεν
 χρείας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- ΟΙ. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεσθ' ὑπερ ;
- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῶ θεῶ πίστιν φέροις. 1445
- ΟΙ. καὶ σοί γ' ἐπισκῆπτω τε καὶ προστρέψομαι
 τῆς μὲν κατ' οἴκουσ αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον
 θοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὑπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιωθήτω τόδε
 πατρῶον ἄστου ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
 ἀλλ' ἔα με ναίειν ὄρεσιν, ἐνθα κλῆζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν οὗτος, ὃν μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτόν γ' οἶδα, μήτε μ' ἄν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδέν· οὐ γὰρ ἄν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ πὶ τῷ δεινῷ κακῷ.

ἀλλ' ἡ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποι περ εἶς, ἴτω·
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μή μοι, Κρέον,
 προσθῆ̃ μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ
 σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἔνθ' ἂν ᾧσι, τοῦ βίου.

1460

ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιον ἐμαῖν,
 αἶν οὐποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὕσων ἐγὼ
 ψάουμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην·

1465

ταῖν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
 ψαῦσαί μ' ἔασον ἀποκλαύσασθαι κακά.

ἴθ' ὄναξ,

ἴθ', ᾧ γονῆ̃ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν
 δοκοῖμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον.
 τί φημι;

1470

οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοι
 δακρυρροοῦνται, καὶ μ' ἐποικτεῖρας Κρέων
 ἔπεμφέ μοι τὰ φίλτατ' ἐγγόνων ἐμῶν;
 λέγω τι;

1475

ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύνας τάδε,
 γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἢ σ' εἶχεν πάλαι.

ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καὶ σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ 'μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ᾧ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε

1480

ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἰ τοῦ φυτουργοῦ πατρός ὑμῖν ᾧδ' ὄρα
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα,
 ὅς ὑμῖν, ᾧ τέκν', οὐθ' ὄρων οὐθ' ἱστορῶν
 πατὴρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη.

1485

καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἶον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.

- ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξειτ' εἰς ὀμιλίαις,
 ποίας δ' ἑορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλυμέναι 1490
 πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας ;
 ἀλλ' ἡνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἤκητ' ἀκμάς,
 τίς οὗτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὄνειδη λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς 1495
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα ;
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι ; τὸν πατέρα πατῆρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, κἀκ τῶν ἴσων
 ἐκτήσαθ' ὑμᾶς, ὦνπερ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὄνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ δηλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καὶ γάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατῆρ
 ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μὴ σφε περιίδης 1505
 πτωχὰς ἀνάνδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,
 μηδ' ἐξιώσσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὦδε τηλικᾶσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ξέννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
 σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἔἴ, ζῆν, τοῦ βίου δὲ λήρονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 ΚΡ. ἄλις, ἴν' ἐξήκεις δακρῶν· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1515
 ΟΙ. πειστέον, κεῖ μηδὲν ἠδύ.

ΚΡ. πάντα γὰρ καιρῶ καλὰ.

ΟΙ. οἶσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι ;

ΚΡ. λέξεις, καὶ τότε εἶσομαι κλύων.

- ΟΙ. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἀποικον.
ΚΡ. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
- ΟΙ. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἐχθιστος ἦκω.
ΚΡ. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
- ΟΙ. φῆς τάδ' οὔν ;
ΚΡ. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν
- ΟΙ. ἀπαγέ νυν μ' ἐντεῦθεν ἤδη. [μάτην. 1520
ΚΡ. στείχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
- ΟΙ. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
ΚΡ. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν
καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῷ βίῳ ξυνέσπετο.
- ΧΟ. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσειτ', Οιδίππους ὅδε,
ὅς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ, 1525
οὐ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
τέρμα τοῦ βίου περάσῃ, μηδέν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Στίχ. 1—13. **Λεξιλογικαί: νέα τροφή** = νέα θρέμματα, νέα γενεά (έτέθη τὸ ἀφηρημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις ἢ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιὰν τοῦ Κάδμου. **θοάζω** ἐκ ρίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ **θάσσω** = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάζω** συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θοός καὶ σημ. κινεῖσθαι ταχέως. **ἔδρα**, ἢ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι. **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάζετε** εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἦτοι **τίνες εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἃς θοάζετε;** τὸ **μοῦ** εἶναι δοτ. ἡθικὴ. **ἰκτηρίος** = ἰκετευτικός. **ἐκατέφω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· ἐδῶ **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι** = κρατοῦντες (ἐχοντες) ἰκετευτικοῦς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεούς. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης· ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. **δομῷ μὲν, ὁμοῦ δὲ** σχῆμα ἀναφορᾶς. **ἀγῶ** = ἃ ἐγὼ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθόν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** έτέθη πρὸς μετριασμόν τῆς περιαιτολογίας. **γεραιέ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφυς** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοὶ ἔφυ.** = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δείσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάλγητος** = ἀνάισθητος. **κατοικτείων**, ὑποθετ. μετχ. **μὴ οὐ** τίθενται ἀμφοτέρω τὰ ἀρνητικὰ μέρια, ὅταν προηγῆται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα τοῦ ὑπάρχει ἢ ἀρνησις); **κατοικτείρω** = αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπησ. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικά: Οιδίπους: ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ πού, καὶ σημ. φουσκοπόδης. Τὸ δρᾶμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ Οιδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα:** ὁ Οιδίπους, ἐξελθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἱκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφῆ** = θρέμματα· πολλάκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θεσεῖδαι κτλ. **Κάδμου:** οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὔρη τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διός, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρὼν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἐκτίσεν ἐν Θήβαις τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεστεμμένοι:** οἱ ἱκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παιάνων, θυμιαμάτων καὶ στεναγμάτων:** οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμνον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτὸν κτλ. **κλεινός:** ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἰνίγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπῆλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους αὐτούς;

Στίχ. 14 - 57. **κρατύνω καὶ κρατῶ τινος** = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἀρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πλησίον· **ἡλίοι προσήμεθα** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίοι. **πέτομαι** = πετῶ, βαδιζῶ ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἦθει** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανία. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἐστία). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταρασσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκώνω· συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρει. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φοίνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχης). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεομένων (βοσκότων) ἐνῶ **βουνόμος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεόμενος. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος**

ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. ἐν δὲ σκήψας τμησίς· ἐνσκήπτω λέγει. ἰδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. ἐλαύνω = μαστίζω, πλήττω. πλουτίζεται· ἀντίθεσις πρὸς τὸ κενοῦται καὶ λέγεται κατὰ παιδιᾶν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. νῦν = λοιπόν, ὅθεν. ἐφέστιος = ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. συμφοραὶ βίου = αἱ συνήθεις περιπέτειαί τῆς ζωῆς. συναλλαγαὶ = σχέσεις. συναλλαγαὶ δαιμόνων = αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηγνίαι· ἢ συντακτ. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλῆν αἰτιατικὴν. ὃς ἐξέλυσας· ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι. μολῶν (βλώσκω) = ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.). ἀοιδός· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον. δασμὸς εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. ἔξοιδα = γνωρίζω ἀκριβῶς. ἐκδιδάσκομαι = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἐξειδὼς καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.· διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάνῃ ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῇ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηνεία τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμιαία ἔμπνευσις του. προσθήκη = συνδρομή, συμβουλή. λέγει νομίζει τε· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. ὀρθῶ = ἀνορθῶ, σφίζω. νῦν τε σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πάλαι. πᾶσιν· δοτ. τῆς κρίσεως. Οἰδίπου κᾶρα· περίφρασις εἰς δήλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. πρόστροπος (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλινής. ἀλκή = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. φήμη (φημί) = μαντεία. ἀκούσας ἐνν. τὸ οἶσθα. συμφορὰ (ὄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἐκβασις. ζώσας = εὐδοκιμούσας, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). ἔμπειρος = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός. εὐλαβοῦμαι = φροντίζω, προνοῶ. ὡς· αἰτιολ. τῆς πάρος προθυμίας (γεν. αἰτ.) = διὰ τὴν προηγουμένην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἤθελε δὲ νὰ προσθέσῃ: εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετήρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. μηδαμῶς μεμνώμεθα (ρ. μέμνημαι) = οὐδὲν ἄς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. στάντες ἐς ὀρθὸν = ὅτι ἐσώθημεν. πεσόντες ὕστερον = ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστερον θὰ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον

εἰς τὸ στάντες· τίνος εἶδους μετοχαὶ εἶναι ἀμφοτέροι ; ὄρνις = οἰωνός. **τύχη** μέση λέξι. (ἐδῶ) = εὐτυχία. **ἴσος** = ὅμοιος. **καί—καί** ὁμοιωματ. ἢ σύνταξ. : ὡσπερ γὰρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίω παρέσχες ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ. εἶπερ ἄρξεις = ἀνθέλης καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. **κενῆς** (ἐνν. ἀνδρῶν). **πύργος, ναῦς** (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). **μὴ συνοικούντων** ἐπεξηγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἔρημος. ὡς οὐδὲν ἐστίν... (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξιωμα).

Πραγματικά: βωμοῖσι τοῖς σοῖς· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. **ἀγοραῖσι**· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρευετο δὲ διαζώντως καὶ ἡ Ἀθηναῖα, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, διότι τὸ δρᾶμα ἐπαίξετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. **Ἰσμηγνός**· ποταμὸς ρέων παρὰ τὰς Θήβας. **σποδῶ**· ὠνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βωμός. **σαλεύει... κἀνακουφίσαι κἀρα** κτλ. ἡ μεταφορὰ ἐκ τοῦ ναυαγοῦ. **φθίνουσα κάλυξιν, ἀγέλαις, τόκοισι**· ἡ θεομηνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἥτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζώων. **δῶμα Καδμεῖον** ἡ ὅλη πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. **μέλας Ἄδης**· ὁ Ἄδης λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ πένθος, τὰ δὲ πένθη εἶναι μέλανα. **στεναγμοῖς καὶ γόοις**· αἱ ψυχαὶ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἄδην θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν των. **ὄρνιθι αἰσίω**· ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἦτο ἡ παρατήρησις, ἡ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἐδῶ λέγεται.

Στίχ. 58 - 86. **Λεξιλογικά: οἰκτρὸς** = ἀξιὸς οἴκτου. **γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα**· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ἱμεῖροντες. **ἱμεῖρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφήνει νὰ νοσηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). **οὐκ ἔστιν ὄστις** = οὐδεὶς. **νοσοῦντες**· μετὰ τὴν μετοχὴν αὐτὴν, ἥτις εἶναι ἐναν-

τιωματική, ἔπρεπε νὰ τεθῆ : οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῆ κατὰ γεν. ἦτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν, ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτόν** = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτόν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμόν). **πόλιν κάμει καὶ σέ** σημ. τὴν αἰτίαν. **ὑπὸν εὐδοντα** (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρανοῦντα. **ὁδός** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαρτ. ἡ γενικὴ **φροντίδος** = σκέψεως. **ἦν**· καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορ. ἴασιν, ἀντὶ ὅ, ὁμοίως **ταύτην** ἀντὶ **τούτο**. **γάρ** ἐπεξηγημ. **γαμβρός** = κηδεστής, (ὁ γυναικῶν ἀδελφός του). **Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις, ὅ,τι ῥυσαίμην**, πλαγία ἐρώτησις. **ῥύομαι** = σώζω. **συμμετροῦμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἡμαρ** = τὸδε ἡμαρ, δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξιδιόν του. **λυπεῖ**· βραχυλογία ἀντὶ τοῦ : με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων,) ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. **πλείω** (χρόνον). **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρέποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ. τίνος εἶδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι, τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις συνωνύμων φράσεων, τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδύποδος δηλοῦσιν ; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαιρίως. **οἶδε**· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τίνος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν ὀξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδύποδα ὁμιλοῦντα. **προστείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γάρ** = εἴθε. **σωτήρι** = σωτήριχ. ὥσπερ ἐνν. βαίνει. **λαμπρός** = φαειρός. **εἰκάσαι** τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὅμως λαμβάνει τὰ : ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύναται νὰ συμπεράνη τις. **μὲν** τοῦλάχιστον. **ἡδύς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποιῶν χαρὰν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδύς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρπω** = ἔρχομαι. **πολυστεφής** = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν, ὡς πλησιμονῆς σημαντικόν. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γὰρ ἂν εἶρπε**· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως : εἰ μὴ ἔβαινε ἡδύς. **τάχα** = ταχέως. **εἰσόμεσθα** (ρ. οἶδα). **ξύμμετρος** = εὐρίσκειται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω** = ἀκούω. **κῆδευμα** = ἀφῆρ. ἀντὶ συγκεκρ. = κηδεστής.

Πραγματικά : πολυστεφής· οἱ ἐκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμούς ἐπανήρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. **παγκάρπου δάφνης·** δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη, ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ ὀνομαζομένη βάγια. **ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα . . .** πολλαὶ προσφωνήσεις, δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνούντος. **ἄναξ·** ἄνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισημοὺς καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

Στίχ. 87-131. Ἑρμηνευτικά : ἐσθλός = αἴσιος. **δύσφορος** = δύσκολος, πολύμοχθος. **κατ' ὄρθον ἐξέρχεσθαι** = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχῆ ἔκβασιν. **καὶ ἐπιδοτ.** = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. **πάντα** = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. **ἂν εὐτυχεῖν**· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσ. **εἰ τύχοι.** ἔπος = ὁ χρησμός. **θρασύς εἰμι** = ἔχω θάρρος. **προδείσας εἰμι** = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. **χρήζω** = ἐπιθυμῶ. **εἶτε καὶ στείχειν ἔσω** (ἐνν. εἶτε χρήξεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). **αὐδάω-ῶ** = λέγω. **τῶνδε** ἐνν. ἡ περὶ. **πλέον** (κατηγορ. τοῦ πένθος). **λέγοιμ' ἂν** = ἤμπορῶ νὰ εἶπω, θὰ εἶπω (ἡ εὐκτική μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἠπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). **ἄνωγα** = προτρέπω. **ἐμφανῶς** = σαφῶς. **ἐλαύνω** = ἀπομακρύνω. **ὡς τεθραμμένον** = διότι ἔχει τραφῆ καὶ ἀυξήθῃ. **ἀνήκεστον** (ἀ στερητ. καὶ ρ. ἀκέομαι = θεραπεύω)· κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. **καθαρμός** = ἐξαγνισμός. **ποιῶ καθαρμῶ** (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). **ξυμφορὰ** = δυστυχία, τὸ μίasma, **ὁ τρόπος** = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. **ἀνδρηλατῶ** = (ἄνδρα ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. **λύω φόνον** = ἐπανορθῶ, πληρῶνα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν: **ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν.** **χειμάζω** = κατατρύχω διὰ θυέλλης, καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρύχω. **τόδ' αἶμα**· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοούμενον. **ὡς χειμάζον** αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). **ὡς ὑποκειμενικόν** (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). **ποιου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;** βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: **ποιου γὰρ ἀνδρὸς** ἐστὶν ἡδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων); **μηνύω** = δηλῶ, καταγγέλλω. **ἀπευθύνω** = κυβερνῶ. **ἔξοιδ' ἀκούων** = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). **ἐπιστέλλω** = παραγγέλλω. **ἡ αὐτοέντης** = ὁ πράττων τι διὰ τῆς ἰδίας χειρὸς τοῦ ἑαυτουόντος· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ

του: χειρὶ. **τινάς** ἀορίστως = οἰοῖδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος** = δυσεύρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔχνη. **τόδ' ἔχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· **τὸ τότε** ἀναφέρ. εἰς τὸ ἔχνος ἀντὶ ν' ἀναφέρηται εἰς τὸ τῆς αἰτίας. **αἰτία** = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. **ἔφασκε** ἐν. εὐρεθῆσεσθαι. **ζητούμενον**· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου: ζητεῖτε καὶ εὐρήσετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν). **άλωτός** = ὁ δυνάμενος νὰ εὐρεθῆ. **συμπίπτω φόνῳ** = πίπτω θύμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικὸς ἐνεστώς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς τραγικοῖς συγγάμις ἀπαντᾷ; **θεωρὸς** (θεός-ώρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοὺς διὰ χρησμὸν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῆ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ α' ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατής. **ἔφασκεν**· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἐν. σῶος καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συναδοιπύρος, ἀκλόουθος. **κατεῖφ'** = κατεῖπε = εἶπεν ἀκριβῶς. **ὄτου** = παρὰ τοῦ ὁποῖου. **ἐκμανθάνω** = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίες. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀορίστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. **γὰρ** αἰτιολ. τὴν φράσιν: **οὐδεὶς συμπράκτωρ κατεῖπέ τι**, ὅπερ ὑπεδήλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. **εἰς τις** ἀορίστως καὶ μετὰ τινος περιφρονήσεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆτει ἢ παρεῖα τοῦ δράματος· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ὃς φυγὼν φόβῳ οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἓν. εἰδῶς** = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω** = δύναμαι. **τὸ ποῖον;** ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἓν καὶ σημ. ποῖον ἄρα γε εἶναι τοῦτο; **ἐν γὰρ ἐξεύροι** (τὸ ἐν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι παντὸς γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ μιν τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χειρῶν** = τῇ συμπράξει πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = ἐπιστεῦοντο ταῦτα. **Λαῖου** γεν. ἀντικειμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον ἤμπόδιζε; **ἐμποδῶν εἶργε** πλοῦτος ἐκφράσεως. **τυραννίς** ἀντὶ τύραννος. **ποικιλῶδός** = ἡ αἰνιγματώδης ἄδουσα, ἡ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἡ ποικιλῶδός Σφίγξ**. **προσήγετο ἡμᾶς, μεθέντας τ' ἀφανῆ, σκοπεῖν τὸ πρὸς ποσίν. τ' ἀφανῆ** ἐν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. **μεθίημι** = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικά: έσθλήν. αντί ό Κρέων ν' αναφέρη τόν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τήν έρώτησιν τοῦ Οιδίποδος, έκφέρει τήν κρίσιν του περί αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ νά αρχίση ἐκ τῶν εὐφήμων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ανακοινώσῃ ιδιαίτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οιδίποδα, διὰ νά μὴ μάθη ὁ ένοχος καὶ τεχνασθῆ μέσα διαφυγῆς. **ἐς πάντα αὖδα·** ὁ δυστυχῆς Οιδίπους, ὅστις θεωρεῖ τήν συνειδησίην του καθαράν, θέλει δημοσίᾳ ν' αναγγείλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυγχάνει τὸν έλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἰς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς·** θέλει νά δηλώσῃ τήν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' αντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμοὺς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μίασμα·** εἰ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιαρὸς μετέδιδε τὸ μίασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτῷ, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἠδύνατο οὗτος νά ἐξαγνισθῆ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπῆτειτο ἡ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεατῆν, ὅτι δηλ. ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οιδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λάιον. Ἄλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. Ἄλλως τε ἄφ' οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οιδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ Λάιον, τώρα δέ, πού ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νά ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρὸς** δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφοὺς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν Φοινισσῶν τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι·** ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τήν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε, ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως τε νά δικαιολογήσῃ τήν φυγὴν του, διὰ νά μὴ θεωρηθῆ δειλὸς καὶ τιμωρηθῆ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι ληστὰὶ καὶ ὄχι ληστῆς συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητῆν, διὰ νά μὴ σχηματίσῃ τήν ὑπόνοιαν ὁ Οιδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀριστατεχνικὴ πλοκὴ τοῦ μύθου. **εἰ μὴ σὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετο,** τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι;

Στίχ. 132-150. **Λεξιλογικά:** φαίνω = φέρω εἰς φῶς. αὐτ' = αὐτά. ἐπαξίως—ἀξίως· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸ

τ. θ. = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. **ἐπιστροφὴν τίθειμι πρὸς τινος** = στρέφω τὴν προσοχὴν μου πρὸς τι, φροντίζω περὶ τινος. **ἐνδίκως** = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. **τιμωρῶ τινι** = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τινος. **ἀπωτέρω**· ἐνν. ἐμαυτοῦ. **οἱ ἀπωτέρω φίλοι** = οἱ μακρυνοὶ φίλοι. **ἀποσκεδάννυμι** = ἀπομακρύνω. **αὐτοῦ** ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἐμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοί, μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. **(τὸ) μύσος** = μίσημα. **τάχα** = ἴσως. **προσαρκῶ τινι** = προσφέρω ἱκανοποίησιν εἰς τινα. **ἴσταμαι** = ἀνίσταμαι. **ἄραντες** (ἀπὸ τῶν βωμῶν). **ἄλλος δὲ** (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν δορυφόρων). **πεπτωκότες** = δυστυχεῖς. **ῶν**, ἔλξις ἀντὶ τοῦ ἄ. **ἐξαγγέλλομαι** = ὑπόσχομαι. **ἅμα**, ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτὴρ. **ἴκοιτο**, ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. **παυστήριος** = παυστήρ.

Πραγματικά: ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων· ἐνν. τὸν Λάιον. **ἄραντες** ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἱεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. **ἄλλος** (ἐκ τῶν θεραπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). **σωτήρ** ὁ Ἀπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ. σφίζων τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν, **σωτήρ θ' ἴκοιτο** κτλ. μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἀπέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παίδων διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηπῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι, ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

Στίχ. 151-215. Α' στάσιμον Στρ. α'. **φάτις** (φημί) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. **ἀδυεπής** = ἡδυεπής = γλυκύλογος· τὸ ἡδυεπής πλεοναστικῶς ἀντὶ ἡδεῖα. **τίς** = τί δηλοῦσα. **ἀγλαός** = λαμπρός. **ἔβας** δωρική κατάληξις = ἦλθες. **ἔβας Πυθῶνος Θήβας** συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. **ἐκτέταμαι** = ἐκπέπληγμα = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. **φοβερός**· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ. ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. **φρένα** = αἰτιατικὴ τοῦ κατὰ τι. **πάλλων** ἀμετ. = παλλόμενος. **δεῖμα** = φόβος. **ἰήιος**· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ἰή, ἰή. **παιάν**· δωρικός τύπος τῆς λέξεως **παιήων**, ὅστις ἦτο ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιοῦτοτρόπως, ὡς ἰατρικός θεός.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἀμφὶ σοί· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι...**· πλαγία ἔρωτ. πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐν-
 ναουμ. μετὰ τὸ ἐξόμενος, ἐρωτῶ. **ἐξανύτω** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἐξανύ-**
σεις μοι = τί καθήκον (πρὸς ἐξίλασμόν) θὰ μοῦ ἐπιβάλῃς νὰ ἐκτελέσω.
 ἢ **περιτελλομέναις ὥραις πάλιν** = ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου ἐπανα-
 λαμβανομένου πάλιν. **εἰπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό). **φάμα**, λέγει
 ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα)· δικαί-
 λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός;

Ἀντιστρ. **ἀ'**. **κεκλόμενος** ἀόρ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ,
 ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχὴ κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ.
 διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ **μοι**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προ-
 φάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐνταῦθα ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος; **θάσσω** συγγ.
 τοῦ θακέω, θῶκος = κάθημαι. **εὐκλέα**· ἐκ τοῦ εὐκλεέα. **κυκλόεντα**
θρόνον ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς
 κύκλους (ἢ ιδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν
 θρόνον). **ἐκάβολος** (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλον. **ἰώ**· ἐπιφών.
 τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοήθειας = εἴ ἢ ἄχ.
τρισοῖ = τρεῖς. **ἀλέξιμοροι** (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόνον = τὸν θάνατον)
 = διώκται τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ προελθοῦσα ἐκ δια-
 στρεβλώσεως τοῦ νοῦ, λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**
 ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγῶς προελθοῦσαν. **ὑπερόρνυμαι** = ὀρθοῦμαι
 ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι πρόληπτ. κατηγορ.,
 δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἡ φλόξ. **καὶ νῦν** (ἐνν. ὅπως
 ἄλλοτε οὕτω καὶ νῦν).

Στρ. β'. **ὦ πόποι**· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν
 ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὄλος ἐν γένει. **ἐνι** =
 ἐνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἔγχος φροντίδος**
 = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω καὶ ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ῶ τις ἀλέ-**
ξεται χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. γὰρ αἰτιολ. τό: νοσεῖ πρό-
 πας στόλος. **ἔχγονα** = προϊόντα. **κλυτὸς** = ἔξοχος, ἐξαιρετός. **τόκοισιν**
 = ἐν καιρῷ τῶν τοκετῶν. **ἰήιος** (ἐκ τοῦ ἐπιφών. ἰή) = θρηνητικός.
κάματοι (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ
 τῶν κολυμβῶντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν)
 = στήκων τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις**

= ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. ὄρμενον μεσ. ἀόρ. τοῦ ὄρνωμαι = τρέχω, πετῶ. εὐπτερος = καλλίπτερος. ὄρνις (ὄ) = πτηνόν, τίθ. περιηγητικῶς. κρεῖσσον = ταχύτερον, ὄρμητικώτερον. ἀμαιμάκετος πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ ἄμαχος, ἀμάχετος διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. ἄπερ = ὡσπερ ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : προσίδοις δ' ἂν ἄλλον ἄλλω ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὐπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρός.

Ἀντιστρ. β'. ἀνάριθμος = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ὦν (πημάτων). ὄλλυμαι = χάνομαι, ἀφανίζομαι. νηλεῆς (νή-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθητ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχῶν ἐλέου. γένεθλον = τέκνον, γόνος. θανατηφόρος = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. ἀνοίκτως = ἀνοικτιρμόνως. ἐν δὲ ἐπιρρηματ. = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). ἄλοχος (α ἀθροιστ. καὶ λέχος) (ἡ) = σύζυγος. ἐπὶ = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. ἀκτὰν παρὰ βώμιον = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. ἄλλοθεν ἀντι ἄλλοθι. λυγρός = θλιβερός, λυπηρός. ἰκτῆρες (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. λυγρῶν πόνων γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. λάμπει (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν: ἀναψε τὸ γλέντι) = ζωηρῶς ἀντηχεῖ, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔγινε μετάβασις ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰς τὴν αἴσθησιν τῆς ἀκοῆς. στονοίεις (στονός = στεναγμός) = τεθλιμμένος, πλήρης στεναγμῶν. γῆρυς, υος (ἡ) = φωνή (περιλ.). ὄμαυλος = σύμφωνος, ὁμοῦ ἡχῶν. ὦν ὕπερ, τελ. αἷτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. εὐώψ, ὦπος (εὐ-ὠψ) = ὄρατος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν. ἀλκά = βοήθεια.

Στρ. γ'. μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπίθ. τοῦ πυρός). ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὄρμητικός. ἀχαλκος ἀσπίδων ἀντι τοῦ = ἀνευ χαλκῶν ἀσπίδων. φλέγει = καίων βασανίζει (ὑπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). περιβόητος = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. ἀντιάζω = ἐρχομαι εἰς ἐχθρικήν συνάντησιν, προσβάλλω. παλίσσυτος (πάλιν—σέυομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. νωτίζω = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζεύγμα ἐκ τοῦ ποίησον ἢ δός. δράμημα = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. ἄπουρος (ἐκ τοῦ ἀπὸ ὄρος) μακρὰν τῶν ὄρων

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ών, προληπτ. κατηγορ. τοῦ "Αρεα = ὥστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. ἀπόξενος = ἄξενος, ἀφιλόξενος. ὄρμος = πόντος. κλύδων = θαλασσοταραχή. Θρήκ. κλύδωνα = Εὐξείνιον πόντον. τέλει = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. ἀφήμι = καταλείπω τι σῶν. τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἔρχεται (τμῆσις, ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἡ ἡμέρα καταστρέφει. τὸν = τοῦτον (τὸν "Αρην). κράτη νέμω, ἄρχω. φθίνω = ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω, μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι. ἐδῶ τὸ α'.

'Αντιστρ. γ'. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. ἀγκύλη (ἄγκος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικου. ἀδάματος = ἀκαταδάμαστος, ἀήτητος. ἐνδατέομαι ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. — προσταθέντα (τοῦ ρήμ. προϊσταμαι) = προστάντα πρὸς βοήθειαν προσταθέντα = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. ἄρωγά κατηγορ. ἡ σειρά τῶν λέξ. : θέλομ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἄρωγά. — διέσσω (διαίσσω) = διατρέχω, περιτρέχω. χρυσομίτρας ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσῆς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. κικλήσκω = ἐπικαλοῦμαι. οἰνώψ, ὦπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. εὖιος (ἐκ το εὐοῖ, ὅπως ἴηος ἐκ το ἴη) = ἐνθουσιαστικός. ὁμόστολος = ὁμοδίατος, συνοδοιπόρος. πελάζω καὶ πελάζομαι ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. ἀγλαῶψ, ὦπος = φωτεινός, λαμπρός. φλέγοντα = πάλλοντα. ἀπότιμος = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ πελασθῆναι.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τοῦ στασίμου: Κενωθείσης τῆς σκηνῆς εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι,** ὁ χρησμός λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἐδίδο τὰς μαντείας κατ' ἐντολήν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεύς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τὸν χρησμὸν ἠδυσπῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος** Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τῆς πολυχρύσου,** διατί ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε** ἐπειδὴ ἐν Δήλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιᾶν** κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιῶν ὁ ἰατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν

Ἐπόλλωνα. Ἐπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ **Παιᾶν** ὁ Ἐπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαιήοχος** τοιοιουτρόπως λέγεται ἡ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιούχος τῶν Θηβῶν, συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλον τὴν γῆν. **πρωτέρας ἄτας** ἐνν. τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ᾧ τις ἀλέξεται** ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλεθρῶν, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηρίου ὄπλου. **κλυτᾶς** ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαίρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιοιουτρόπως δηλοῦται ἡ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἐξαίρετου οὐσης, τὰ προϊόντα ὅμως δὲν αὐξάνουσιν. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις** κλπ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμὸν τῶν ἀποθνησκόντων. **πρὸς ἄκταν ἐσπέρου θεοῦ** ὁ Ἄδης ὠνομάζεται ἐσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὅμηρον κατέχει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως **ἔσπερος θεός**. **θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως**, διότι φοβούμενοι, μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς, διὰ δὲ τοῦ **ἀνοίκτως** θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρῆνος ἦτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρὸν. **θυγάτερ Διὸς** ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηναῖαν πρῶτην καὶ τελευταίαν. **Ἀρεά τε**. οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὠφείλοντο εἰς τὸν Ἄρην, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαικος ἀσπίδων ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηναῖαν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις (Ἰλιάδ. Ὀμ. Ε. 856, Φ. 406). **εἴτ' εἰς μέγαν θάλαμον** κτλ. λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπελύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν, διὸ καὶ ἡ ρῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὴν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέραν τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρηκίον** διότι ἡ Θρηκίη ἐθεωρεῖτο ὡς πατρίς τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπανίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῶ** ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε** ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἐπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ρίζ. λυκ—, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δὲ ὡς ἐνταῦθα, σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἡ ὁποία ἦτο Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινὰ μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἶγλας** ἢ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἀρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**, μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὀμόστολος** εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα** ὁ Βάκχος ἔπαλλε λαμπάδα πύκνης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολῆσαι αὐτοῦ ἐγένοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον** λέγει τοιοῦτοτρόπως τὸν Ἄρην, διότι ἐθεωρεῖτο, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἐθεωροῦντο πάντοτε εὐεργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δωτῆρες ἐάων** (=ἀγαθῶν).

Στιχ. 216 - 275. **Ἑρμηνευτικά:** ὑπηρετῶ τῇ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. **ἀλκῆν** = υπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθηκε τοῦτο ἀντικεῖμ. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπεξήγησιν τοῦ: α δ' αἰτεῖς, ὕπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ τό: ἀλκῆν κἀνακούφισιν. **ἀγῶ** = α (ἔπη) ἐγῶ. **ἐξαγορεύω** = δημοσίᾳ ἀνακοινῶν. **ξένος μὲν** (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ γενομένου φόνου. **αὐτός** = ὁ μόνος μου. **μὴ οὐκ ἔχων**, ὑποθ. μετ. τίνα ἔχει ἀπόδοσιν; **οὐκ ἂν ἴχνευον μακρὰν (ὁδόν)** μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον... διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις **μὴ οὐκ** ἴδε στίχ. 13. **σύμβολον** (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. **νῦν δέ** ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὑστερος** ἐνν. τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρῶνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστοὺς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προσφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ρ. ἐξερῶ δι' ἄλλου ρήματος) = διακηρύττω. **Λάϊον** κατὰ πρόληψιν. **τοῦπίκλημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὑπεξαιρῶ** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἐξάγω, εἶτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετ' αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον **μὴ φοβείσθω**, ὕπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πέισται** (ρ. πάσχω). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθέν: μὴ

φοβείσθω. ἀστεργής = δυσάρεστος, φοβερός. εἰ δ' αὖ ἐὰν δὲ ἀφ' ἐτέρου. τὸ κέρδος = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. τελῶ μέλ. = θά πληρώσω. χῆ (= καὶ ἡ) χάρις προσκίεται = καὶ προσέτι θά τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. δείσας = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). ἀπωθῶ = ἀψηφῶ, περιφρονῶ. τοῦπος = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγὴν μου. ἀ' κ τῶνδε = ὅσα μετὰ ταῦτα. ἀπαυδῶ = ἀπαγορεύω. τὸν ἄνδρα τοῦτον (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ ἐσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. γῆς ἕξαρτ. ἐκ τοῦ τινά (κάτοικον)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀπαυδῶ μήτε τινά γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον (τὸν φονέα) ὅστις ἐστί. εἰσδέχεσθαι, ἐνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. κράτη τε καὶ θρόνους (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. κοινὸν = κοινῶν, συμμετόχον. θύματα = θυσίαι. χέρνιψ, ιβος = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. ὠθεῖν τὸ ἀπαρέμφατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεῦγμα = κελεύω ἢ παραγγέλλω. τοῦδε (ἐνν. τοῦ φονέως). τοιόσδε σύμμαχος πέλω = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. δαίμονι = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. κατεύχομαι = καταρῶμαι. τις εἷς διὰ τούτων καθιστᾷ ἀοριστότερον. ἐκτρίβω βίον = ἐξοφλῶ τὴν ζώην. κακὸν (ἐνν. ὄντα). νιν = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτρίψαι. ἄμωρος = ἐν κακῇ μοίρᾳ, δυστυχής. ἐπεύχομαι = καταρῶμαι προσέτι. ξυνέστιος = σύνοικος ἐμοῦ. ξυνειδότος = ἐν γνώσει ἐμοῦ. τοῖσδε = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀποκρύπτουσι αὐτόν. ἀράομαι-ῶμαι (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. ἐπισκήπτω = παραγγέλλω, διατάσσω. ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τε. θεοῦ, τοῦ Ἀπόλλωνος. ἀκάρπως—ἀθέως = ἐν ἀφάρῃ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. θεήλατος = θεοπέμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. τὸ πρᾶγμα = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. σίχῳ ἀκάθαρτον ἔᾶν... ἐνν. αὐτόν (τὸν φόνον). ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐκ (ἂν) εἰκὸς ἦν οὕτως (ὡς μέχρι τοῦδε) ἔᾶν ἀκάθαρτον (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἐξαγνισμοῦ). ἐξερευνᾶν ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. νῦν δὲ ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγ. ἤθελε νὰ εἴπῃ : νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλ' ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὅποια ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθήκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. κυρῶ = τυγχάνω. (τὸ) λέκτρον = συζυγικὴ κλίνη. ὁμόσπορος παθητ. σημασίας : ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. ὁμοσπόρος = ὁμοῦ σπείρασα. τὰ κοινὰ κοινῶν = κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδί-

ποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν**, νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἔδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἡ ὅλη πρότασις **ἀνθ' ὧν... τύχη** κεῖται παρενεθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κράτα** (αἰτιατικὴ τοῦ **κάρα** = κεφαλῆ). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας). **τάδε** συστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτὰς τὰς προσπαθείας ὑπέρ... **ἀφικνοῦμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακείῳ** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδί** δοτ. χαριστ. **καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσι** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ρημάτων, **εὐχομαι, κατεύχομαι, ἐπεύχομαι. μὴτ' ἀνιέναι** = μῆτε νὰ ἐπιτρέψουν νὰ γίνῃ. **ἄροτος** σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἐνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθηρεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἐχθίονι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ἄμορος** (ἄμοιρος) = ἐλεεινός, ἄθλιος. **ἐπεύχομαι** = εὐχομαι προσέτι. **τοῖσδ'** ἐννοεῖ ἐκείνους, ἐναντίον τῶν ὁποίων εἶπε τὰ ἀνωτέρω. **ὕμῖν δὲ** ἀντίθεσις εἰς τὸ ἀνωτέρω **τοῖς μὴ δρῶσιν... σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = εἴθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά: αἰτεῖς· ὁ Οἰδίπους, ὅτε ἤδeto ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις** ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θηβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιάζετο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγγιζον αὐτούς. **Δίκη**· θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ὠρῶν. πάρεδρος τοῦ πατρὸς τῆς οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησις τῆς δικαιοσύνης. **εὐ ξυνεῖεν** ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἐγκλημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκφέρει ἄράς, εἶναι ἰδικόν του ἐγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

Στίχ. 276 - 299. **Ἑρμηνευτικά:** ἀραῖος (ἀρά) = κατηραμένος, μεστός ἀρᾶς. ἀραῖον μ' ἔλαβες = με ἐδέσμευσες διὰ τῶν ἀρῶν σου. ὦδε = τσιουτσιρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν καταρῶν σου). γὰρ = δηλαδή. τὸ ζήτημα εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. ὅστις εἴργασται ποτε πλῆγ. ἐρωτ. πρότ. ἀντικείμεν. δὲ τοῦ εἴργασται ἐνν. τὸν φόνον. δίκαια = ὀρθά. ἐκ τῶνδε = μετὰ ταῦτα. εἰ καὶ τρίτα ἐστὶ, τοῦτο δεῖκνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. παρήμι = ἀρήνω· τοῦ ρήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ μὴ μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ μὴ οὐ μετ' ἀπαρεμφάτου. ταῦθ' ὀρῶντα = ταῦτά εἰδόντα. μάλιστα = κατ' ἐξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις)· ἢ σειρά τῶν λέξεων εἶναι: ἐπίσταμαι ἀνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὀρῶντα ταῦτά ἀνακτι Φοίβω. οὐκ ἐν ἀργοῖς = οὐχὶ μετὰ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. ἐπραξάμην = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). διπλοῦς = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). θαυμάζεται μὴ παρῶν προσωπ. σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπ.: θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτόν. καὶ μὴν = καὶ βεβαίως. κωφὸς ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. τὰ ποῖα; (ἴδ. στίχ. 120). ὄδοιπορῶν ἀνωτέρω ἐλέγχθη (στ. 122) ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τώρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὄδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίζει περισσότερο πρὸς τὴν ἀλήθειαν. τὸν δ' ἰδόντα = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. εἰ δείματος γ' ἔχει μέρος = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. οὐ μενεῖ = δὲν θά ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θά ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι (νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του (ἐνν.: ἀλλὰ θά ἐμφανισθῇ). τάρβος (τὸ) = φόβος. δρῶντι τάρβος ἐστὶ· τί διαφέρει τοῦ τάρβος ἐστὶ δρᾶν; οὐδ' ἔπος = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρᾳ). γὰρ = δηλαδή. οἶδε· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. ἐμπέφυκε τάληθές = εἶναι ἐμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικά: ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἄν εἷς.. πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἐναντὶ τῶν θεῶν; ἀνακτα· ἀποκαλεῖ ἀνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. Κρέοντος εἰπόντος τὴν συμβουλήν αὐτὴν ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς

συμβουλῆς αὐτῆς προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθησομένη ὑπόνοια τοῦ Οιδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος, διὰ νὰ μὴ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν.

Στίχ. 300 - 315. **Ἑρμηνευτικά :** **νωμάω-ῶ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ἀπὸ τῶν : διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε, ἄπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμνημένους. **χθονοστιβῆς** = ὁ πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί : φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσφ πόλις οὐνεσιν. **νόσφ** προσωποποιῶν τὰ ρήματα **ἐξευρίσκομεν** καὶ **κλύεις** μὲ σημασ. παρακειμ. **πέμψασιν** ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωροὺς). **ἀντέπεμψεν** = ἀνταπέστειλεν ἀπόκριον. **ἔκλυσις** = ἀπολύτρωσις. **ἂν ἔλθειν** ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως : εἰ ἐκπεμφαίμεθα. **νυν** = κατὰ ταῦτα. **φθονῶ** = ἀρνοῦμαι. **φάτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντεῖαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. **ὁδόν** = τρόπον. **ῥύομαι** = ὑπερασπίζομαι, σφίζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε : **ῥῦσαι δὲ πᾶν μίasma τοῦ τεθνηκότος** = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούον (διώκων μακρὰν) πᾶν μίasma προσερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. **ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν** = διότι ἀπὸ σοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = ἕναστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν) ἡ σειρά τῶν λέξεων : **κάλλιστος δὲ πόνος** (ἐστίν) **ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναίτο.**

Πραγματικά : **διδακτὰ τε, ἄρρητὰ τε** κτλ., διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἐννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεώς του. **ῥῦσαι** ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ρήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαίρει τὴν θερμὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. **ἄλλην μαντικῆς ὁδόν** ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἦτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

Στίχ. 316-403. **Ἑρμηνευτικά :** **φρονῶ** = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. **τέλη λύω** = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλ. ὅτι δει-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νόν ἐστι φρονεῖν ἔνθα). γάρ... αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. διόλ-
 λυμι = λησμονῶ. οὐκ ἂν ἰκόμην, ἀπόδοσις τίνας ἐννοουμένης ὑπο-
 θέσεως; ἄθυμος = δύσθυμος. ἄφες μ' ἐς οἴκους, ἐνν. ἰέναι. ῥᾶστα
 = εὐκολώτατα. διαφέρω = ὑποφέρω μέχρι τέλους. τὸ σὸν — τοῦμόν
 = τὴν μοῖράν σου — τὴν ἰδικήν μου. τὸ σὸν τε σὺ καγὼ τοῦμόν,
 εἶδος χιαστοῦ σχήματος. ἦν ἐμοὶ πίσθη (δηλ. με ἀφήσης νὰ ἀπέλθω).
 ἔννομα = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδί-
 ποδος). τήνδε φάτιν τὸν ἀναμενόμενον αὐτὸν λόγον σου. ἀποστερῶ
 = ἀποκρύπτω. γάρ αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω
 ἔννομα οὔτε προσφιλή. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοὶ
 = οὔτε καὶ ὅτι οἱ ἰδικοί σου λόγοι ἀποβαίνουν πρὸς ἀγαθόν σου. φώ-
 νημα ἐννοεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους
 τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταυτὸν πάθω, ἐπρόκειτο νὰ εἶπῃ
 τὴν λέξιν σιγήσομαι ἢ μᾶλλον ἄπειμι, ὑπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπο-
 μένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται, διὰ νὰ φύγῃ. φρο-
 νῶν γε = ἐνῶ βέβαια ἤξεύρεις. ἀποστραφῆς = ἀπέλθης. προσκυ-
 νοῦμεν ἰκτήριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσιν ἰσχυροῦς παρακλή-
 σεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. τὰ = ὅσα. μῶμαι (μάσμαι)
 = σφόδρα ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ. οὐ μήποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἀορ.
 σημ. ἔντονον ἄρησιν. μὴ ἐκφῆνω = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τί φῆς;
 ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. ἄλλως = μάτην, ἀνωφελῶς. ἐλέγχω =
 ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὀργαίνω, ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργήν
 κινῶ ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὦ κα-
 κῶν, κάκιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωσιτε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάν-
 τισ. ἐξερεῖς τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. ἀτεγκτος, (ἄ-τέγγω =
 βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. ἀτελεύτητος = ὁ μὴ δίδων τέλος
 εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. ὀργή σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρα-
 κτήρ, ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἐννοεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ
 τὸν Οἰδίποδα ὀξύθυμίαν. τὴν σὴν ναίουσαν ὑπαινίσσεται κεκαλυμμέ-
 νως τὴν σύζυγόν του Ἰοκάστην. ψέγεις ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ
 τὸ ἐμέμψω, χάριν ἐμφάσεως. γάρ αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν ἀνω-
 τέρω ἔχω βεβαίως ὀργήν. ἃ ἀτιμάζεις πόλιν τὸ ἀτιμάζω ὡς στερη-
 συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ἤξει γὰρ αὐτά, (σιωπῶ) διότι
 τὰ πράγματα μόνα των θὰ φανερωθῶσιν. πέρα = περισσότερον. πρὸς
 τάδε τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπό-

βλάβην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω** = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος** = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν** = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς εἰρων. ὑπελθών... ὑφείς** (ἢ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον, τὸ ὑπουλον) = λαθραῖως ὑπείσελθών... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** = ἀπατεών. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὕπως καὶ παρ' ἡμῖν = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ;** εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς** = ἀψευδῆς. **κύων** = σκύλα, τέρας. **ῥαψιδός** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος** = ἀπαλλακτικός, ἀπολυτρωτικός. **τουπίοντος** = τοῦ τυχόντος (φεν. κατηγορ.)· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ). **τὸ αἰνίγμα οὐκ ἦν τουπίοντος. προῦφάνης** = ἐφανερῶθης· ἢ σειρά τῶν λέξεων: ἦν σὺ προῦφάνης οὐκ ἔχων γνωτὸν, οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτ' ἐκ θεῶν του. **νῖν** = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας** = ἐπιτυχὸν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνώμη** = διὰ τῆς ἐπινοίας μου. **ἐκβαλεῖν** ἐνν. θρόνων. **παραστατῶ** = ἴσταμαι πλησίον. **πέλας** = πλεονασμός. **χῶ συνθεῖς** = καὶ ὁ σκευωρήσας. **ἀγηλατέω-ῶ** = τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἐνν. τοιαῦτα) **οἶά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν** = θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ ἐσυνετίζεσο.

Πραγματικαί: φρονεῖν, ὁ Τειρεσίας ἐγνώριζε τὸν φονέα τοῦ Λαῖου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρήσῃ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεῖς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἶπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ δισταγμοῦ, λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῤῥῆστα γὰρ τὸ σόν...** αἱ φράσεις τρῶ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. **πλοῦτος καὶ τυραννίς**, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὑψίστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο προεκάλουν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**, ἀγύρται παρ' ἀρχαίους ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοι τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἢ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτὸν...** ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατηροῦντες ἡρμῆνευσαν τοὺς οἰωνούς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατὰ τὸ παροιμιῶδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν «ὁ παθὸς μαθὸς»).

Στίχ. 404-462. **ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι** = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον, κα-

θώς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**, συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ. ἐρωτ. πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον (σοι)** = πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γούν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει** (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε** δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρκομαι** (ἐξ οὗ δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὀράσεως. **καί... καὶ** ἐτέθησαν δύο προτάσεις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν = εἰ καὶ δέδορκας, οὐ βλέπεις. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. πρότ., ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ ἔνθα καὶ ὅτων. **ἔνθα** ἐννοεῖ τὸν πατρικὸν οἶκον, τὸ δὲ **ὅτων μετὰ** ἐννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ...** ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἐνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἐνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι-πλήττω) = ἐκατέρωθεν πλήττουσα, κτυπῶσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρὸς. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβεροὺς πόδας, φοβερὰ διώκτρια. **ὄρθα** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. **σκότος** = διαρκὲς σκότος. **λιμὴν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἀτομ. ἐννοίαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδίππος ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηχῶν συντάσ. μετὰ γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηχῆσθαι τοὺς θρήνους σοῦ. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλὰ, κατανοῶ. **ὕμέναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμον** = ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγορ.)· **ἄνορμος ὕμέναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοίας** ἐνν. τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ ἀνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεών σου (μετὰ τῆς μητρὸς). **ἄ σ' ἐξισώσοι σοί τε...** παρήχησις τοῦ σ, λόγῳ ὀξύτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἐναντι αὐτῶν, πού σοῦ λέγω. **τοῦμόν στόμα** = τὰς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χρεῖα διὰ πηλοῦ, ρίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς : ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, διασύρω· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεταιί ποτε κάκιον σοῦ. ἐκτρίβομαι** = φθείρομαι, καταστρέφομαι ἐξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἐνν. ἄπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἐννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ ὀθῶσον. **ἄφορρος** ἐκ τοῦ ἄψ (= ὀπίσω)

καὶ ρέω = ὀπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ : **πάλιν ἄφορρος, ἀποστραφεῖς ἄπει,** ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. **οὐδ' ἰκόμην** κλπ. ἐννοεῖται: οὐ μόνον ἄπειμι θᾶσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... **φωνήσοντα** τίνος εἶδους μετοχὴ εἶναι; **σχολῆ** κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. **ἔστειλάμην** = μετεπεμφάμην· **ἔστειλάμην ἂν ἀπόδ.** τίνος ὑποθέσεως; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κρίσεως. **μῶροι-ἔμφρονες** ἐπέξηγούν καὶ ἀναπτύσσουσιν τὸ τοιοῦδε. **ποίοισι** ἐνν. γονεῦσι. **μείνον,** εἰπὼν τὰ προηγούμενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγῃ, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθω λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρῆσμον τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μεινῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστειλεν εἰς ὄλεθρον. **ἐκφύει** ἴστορ. ἐνεστ. = ἔχει γενήσῃ, εἶναι πατὴρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του). **αἰνικτὰ** = αἰνιγματώδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι: ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσης τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατὶ κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τήνδ' ἔξέσωσα** = ἀρκεῖ, πού ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;). **κομιζέτω δῆτα** ἄς τὸν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **ὄχλῳ** = ἐνοχλῶ. **ἐμποδῶν** = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησιμοῦ. **συθεῖς** (παθ. ἄριστος τοῦ σεύομαι = κινουμαι ταχέως) = ἐὰν ἀπέλλῃς ἀμέσως. **τᾶν** = τοὶ ἄν. **ῶν οὐνεκ' ἤλθον** (προσδιορ. τελ. αἰτίου). **ὄπου ἀντὶ ὅπως.** **οὐκ ἔσθ' ὄπου** δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτιατ. κατ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμεν. ὄν. **ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαῖου. **λόγω,** ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης: ξένος μὲν λόγῳ μέτοικος ὢν. **εἶτα δὲ φανήσεται** (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὢν). **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). **ἐκ δεδορκότος** ἐντονώτερον τοῦ : βλέποντος. **σκήπ-**

τρῶ προδεικνύς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῷ τὴν ὁδόν. ἔμπορεύομαι = πορεύομαι, μεταβαίνω. αὐτός = ὁ ἴδιος. ὁμοσπόρος = ὁμόγαμος. ἰὼν εἶσω = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου. κἂν λάβῃς ἐνν. ἐμέ. φάσκειν ἀντὶ προστακτ. (προβλ. ἀγγέλλειν κτλ.). μαντικῆς μηδὲν φρονῶ = οὐδεμίαν γνώσιν (ιδέα) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά: Λοξία: τοιοῦτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διφθόρουμένον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου** ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μετοίκος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου καταγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο **γράφομαι προστάτου**. Ἄρά, ἢ Ἄρᾶ προσωποποιηθεῖσα, ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύπαρκτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινόν. ὄρμον ἄνορμον ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναρθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλον ἄνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμένα ἄλιμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐνανάγησεν. **εἰπὼν ἄπειμι οὐ τὸ σὸν δείσας...** ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεῖς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος, ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκηνῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἢ δὲ φράσις «οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον» δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

Α'. Σ τ ᾶ σ ι μ ο ν.

Στίχ. 463 - 512. **θεσπίεπια** (θέσπις = θεὸς ἔσπον) = ἡ ἐκπέμπουσα θεῖα ἔπη, ἢ προφητικῆ. **Δελφίς** = Δελφική. **πέτρα** = βράχος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἀπόλλωνος. **ἄρρητ' ἄρρητων** τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότητα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἐξαρτάται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **τίς** (ἔστιν) **ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπίεπια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρρητ' ἄρρητων φονίασι (φονικαῖς) χερσίν;** ὥρα (ἐνν. ἐστίν) = εἶναι καιρὸς. **ἀελλὰς -δος** = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων, ὅπως ἡ θύελλα

(ἄελλα). **σθENAρῶτερον** = ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἔπεν-θρῶσκω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ρῆμα θρῶσκω ἀόρ. β' ἔθορον, ἐξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς σχῆμα** ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς ὄργανικ. δοτ. τὸ ἔνοπλος. **γενέτας** σημ. πατήρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ δεύτερον. **Κῆρες** = μοῦραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἑρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαίου. **ἀναπλάκητοι** = ἀναμπλάκητοι (παρελείφθη τὸ μ λόγῳ τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στερητικῶ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀόρ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναὶ** κατηγορούμ. τοῦ Κῆρες.

Ἄντιστροφή α'. **ἔλαμψεν** = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. **γὰρ** ἐπέξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρῆσμός· ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἀγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἄδηλος ἀνὴρ, ὁ φονεύς. **γὰρ** αἰτιολ. τὸ ἰχνεύειν. **ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἀγρία δάση. **ἄτε** = ὅπως. **μελέφ ποδὶ** = μὲ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκοῦς, διώξεώς του). **χηρεῦω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγήν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **ἀεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κῦρος. **περιποτῶμαι** = περιίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ· ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρῆσμον καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικά : Ὁ χορὸς ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾶ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ κάμῃ μνεῖαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὁμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφὶς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς** λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμη-

νεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μὲ τὸ ὄπλον τοῦ πατρὸς, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες** αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρήσουν τὸν φονέα τοῦ Λαῖου. **μεσόμφαλα μαντεῖα** ἐπιστεύετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσε ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο ἀετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάζαντες συνηγηθήσαν εἰς τοὺς Δελφούς, ὅπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὀμφαλός.

Στροφή β'. **δεινὰ τaráσσει** = φοβεράς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης** ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν ὁ οἰωνοσκοπός. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὄρων μετ. αἰτιολ. ἐνθάδε** = ἐν τῷ παρόντι. **ὀπίσω** = ἐν τῷ παρελθόντι. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **τὰ νῦν** = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς ὅτου δὴ** (ἐνν. νείκους) = ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀκριβῶς ἐκκινῶν (ὀρμώμενος). **βασάνω πίστιν ἔχων** = ἀποδίδωμ εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα** = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδιπόδος. **εἶμι ἐπί.. νὰ ἐπέλθω κατὰ**. **Λαβδακίδαις** δοτ. χαριστική. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος. **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἀντιστροφή β'. **ξυνητὸς** = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἡ φράσις πλέον φέρ. ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. **σοφία** δοτ. ὄργαν. **παραμείβω** = ὑπερτερῶ. **μέμφομαι** = κατηγορῶ. **κατάφημι** = λέγω καί, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ, ἀντί:** ἐπὶ τοῖς Θηβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνίγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. **βασάνω** = ἐν τῇ δοκίμασίᾳ του. **ἠδύπολις** = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. **τῷ** = διὰ ταῦτα. **ὄφλισκάνω κακίαν** = ὄφλισκάνω δίκην κακίας = θεωροῦμαι κακός· οὕτω λέγεται ὄφλισκάνω μωρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

Στίχ. 513 - 531. Ὁ Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδιπόδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ

533. **πολίται** = συμπολίται. **πεπυσμένος** (πυθάνομαι) αίτιολ. μετ. **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητῶ** ἐκ τοῦ ἀτλητος (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῶ νὰ ὑπομείνω, δυσανασχετῶ. **μακραιῶν** = μακροχρόνιος. **φέροντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ἐκ ρ. βάζω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = εἰς μικρόν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω **εἰς μέγιστον**. **τῇ πόλει** = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. **μὲν δὴ** = μὴν δὴ = ἀλλὰ βεβαίως. **ἦλθε** = ἐξεφράσθη. **ὀργῇ βιασθέν ἂν μᾶλλον ἢ γνώμη φρενῶν** = τὸ ὑποῖον θὰ προσελήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας ὀργῆς παρὰ ἐξ ἐνδομύχου πεποιθήσεως. **ἐφάνθη** = ἦλθεν εἰς φῶς. **τοὺς λόγους** ἔθηκε τὸ ἄρθρον, διὰ νὰ δηλώσῃ τοὺς γνωστοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ. **οἶδα δ' οὐ**, ἐτέθη ἡ ἄρνησις μετὰ τὸ ρῆμα πρὸς ἐξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμη** = με ποῖαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ἑμολόγησε μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμη τίνι, διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν τοῦ Κρέωντος καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. **ἐξ ὀμμ. ὀρθῶν** = με ἀνοικτὰ (μὴ ταραχμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενὸς** με ἤρεμον νοῦν. **ἐπίκλημα** (ἐπικλήω) = κατηγορία. **ἴδε** = ἰδοῦ.

Πραγματικαί : τύραννος ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἐννοίαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι αὐτὸς δὲν εἶναι κληρονομικῶς δικαιώματι βασιλεύς. **τάχ' ἂν βιασθέν...** ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπράυνσιν τῶν ὀργιζομένων. **ἂ γὰρ δρῶσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ**· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν**· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὕψεώς του, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

Στίχ. 532-633. **οὗτος σὺ** = ἔσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ ταιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίους ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεὺς ἀφ' οὗ** ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος, ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαίου, ἄρα κατ' αὐτὸν εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λαίου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τ' ἀνδρὸς** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ὥς οὐ γνωριοῖμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μεταχ. ἰδὼν ὑπονοουμένης

κατὰ ζευῆμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβών, νομίσας. **προσέρπω** = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπόλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ὄψεων). **ἀλέξομαι** μέλ. τοῦ ἀλέξομαι = ἀποκρούω. **ὡς οὐ γνωριοῖμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην** ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἦται κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλίαν ἢ μοῖραν. **ἐγχείρημα** = ἐπιχείρημα. **ὄ** = ἦ. **οἶσθ' ὄ ποίησον**; = οἶσθ' ὄ χρῆ σε ποιεῖν; τίθεται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικαῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν, οἶσθ' ὄ, ἢ προστακτικὴ ποίησον πρὸς δῆλωσιν συμβουλήs. **ἀντί** = ἔναντι, εἰς ἀπόκρισιν. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος, μόνος σου. **βαρὺν** = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἀκουσόν μου, νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ** (πῶς θὰ ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος, διὰ νὰ σκώψῃ αὐτόν. **αὐθαδία** = αὐταρέσκεια, αὐθαίρεσία. **κακῶς δρῶ** σημαίνει ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. **ὑπέχω δίκην** = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. **τὴν δ.** = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. **σοὶ ποιητ. αἴτ.** τοῦ εἰρῆσθαι. **ἐνδίκαια** = δίκαια, ὀρθά. **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). **ἐπὶ τὸν** = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. **τῷ βουλευμάτι** = τῇ συμβουλῇ (προσδιωρ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον** διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ρῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. **ἔρρει** (ἱστορ. ἐνεστώς) = ἔγινεν ἄφαντος. **θανασίμῳ χειρώματι** = με βίαιον θάνατον. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχισαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες: ἐδῶ εἶναι σύμπτυξις δύο πράξεων. ἀντί: **μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἶη, εἰ μετρηθείη. τότε**, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λάιος. **εἰμί ἐν τινι** = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται: ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). **σοφὸς γε** (τὸ γὰρ βεβαιωτ.). **οὐκουν...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **οὐδαμοῦ ἐμνήσατό σου ἐμοῦ γε** (= τοῦλάχιστον) **πέλας ἐστῶτος** (= παρόντος ἐμοῦ). **παρέσχομεν** = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρευναν (ἢ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ρήματος). **σοφὸς** εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 **σοφὸς γ'** ὁμοίως κλπ. **τάδε** δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης, περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φονεὺς. **ἐφ' οἷς** = ἐπὶ τούτοις, δι' αὐτά. **φρονῶ** = γνωρίζω. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **ξυνέρχομαι** = ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ;). **τάς ἐμάς** (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). **Λαῖου** γεν. ἀντικειμ. **διαφθοραὶ** = φόνος ἢ ἐρμηγεία: ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν με σέ, οὐδέποτε ἦθελεν ὀμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὅτι ἔγινεν ἀπὸ ἐμέ. **αὐτὸς** = μόνος σου. **ταῦθ'**

= κατά τὸν ἴδιον τρόπον. ἄπερ = καθ' ὃν ἀκριβῶς. ἐκμανθάνω (ἡ πρόθ. ἐκ ἔχει ἐπιτακτικὴν σημασίαν). γήμας ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένον, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καὶ σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. ἀνιστορῶ = ἐρωτῶ νὰ μάθω. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων; = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτήν; ἄν = ἄ ἄν. κομίζομαι = λαμβάνω. ἰσοῦμαι = εἶμαι ἴσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. σφῶν = ὑμῶν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). τρίτος ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. ἐνταυθα γὰρ δὴ = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἄν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλεύεσαι τὴν ἐξουσίαν μου). κακὸς ἄπιστος. οὐκ, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον = ἐὰν βέβαια σκεφθῆς, κατὰ σεαυτόν. εἰ τινα... ἡ σειρά τῶν λέξεων: εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὔδοντα. ἄτρεστος (ἄ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. εὔδω = κοιμῶμαι. ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν = ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐτε ὁ ἴδιος ἐπόθησα ἐκ φύσεως νὰ εἶμαι μᾶλλον τύραννος παρὰ νὰ ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. ἔχειν προσδιορ. ἀναφορᾶς. πᾶσι χαίρω = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε. ἀσπάζομαι = χαιρετίζω, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. νῦν τρεῖς φεράς ἐπαναλαμβάνόμενον ἐξαιρεῖ τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσώρευσιν τόσων ἀγαθῶν. ἐκκαλῶ = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ ἐκκαλοῦσι = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). ἅπαντα (ἐνν. ὧν ἔχουσι χρεῖαν). ἐνταυθα (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). ἔνι = ἔγκειται. ἐκεῖνα τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσαρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. τάδε σηθ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. οὐκ ἄν... ἡ σειρά τῶν λέξεων νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν ἐγένετο νοῦς κακὸς = νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νὰ γίνῃ κακὸς (μοχθηρὸς), νὰ ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. τῆσδε τῆς γνώμης (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφεις τάδε). ἄν τλαίην = ἤθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικείμ. δρᾶν ἐκ τοῦ δρῶντος. καὶ ἔλεγχον τῶνδε προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένην πρότασιν πεύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὰ (πού λέγω). πεύθομαι = πληροφοροῦμαι· ἐδῶ: ζητῶ νὰ μάθω· ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. Πυθῶδε πεύθου παρήχησις. τὰ χρησθέντα = τὰ

χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. **τουτ' ἄλλο** ἀντὶ τοῦτο δὲ = ἀφ' ἑτέρου δέ. **τερασκοπός** = τερατοσκοπός = ὁ μάντις. **λαβῶν** ἀφ' οὗ μὲ πιάσης· ἢ δὲ φρ. **κτάνης λαβῶν** ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ παρ' ἡμῶν : πιάσε με καὶ σκότωσέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω** = ἐπὶ τῇ βάσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. **χωρίς** = αὐθαιρέτως (χωρὶς νὰ ἐρωτήσης ἄλλους). **αἰτιῶ** προστακτ. τοῦ β. αἰτίαςμαι -ῶμι. **μάτην** = ἀβασανίστως, ἀνεξετάστως. **ἴσον καί** = ἴσον πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** = μακρὸς χρόνος. **εὐλαβουμένω** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνου ὅστις προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : **ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς**· ἢ ἔννοια εἶναι: διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς λαμβάν. τοῦτο = ταχέως πως. **ταχὺν δεῖ κάμει βουλευεῖν** **πάλιν** (= ἀντεπιβουλευεῖν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. **ἡσυχάζων** = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. **τὰ τοῦδε** = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἦ** (ἐνν. χρῆζεις). **ἤμιστα** = οὐδόλως. **ὅταν προδείξῃς** = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν** = ὁποῖου εἴδους εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. **οὐ πιστεύω** = δὲν ὑπακούω. **οὐ γὰρ ἐνν.** τὸ οὐχ ὑπεῖξω... **τὸ γοῦν ἐμὸν** (ἐνν. εὖ φρονῶ) = ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου σκέπτομαι ὀρθῶς = τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμει** = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὖ φρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὄφειλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενὴς νὰ σκεφθῇ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν του συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;** = ἂν δὲ δὲν ἐννοῆς τίποτε, ἂν πλανᾶσαι; **ἀρκτέον** = δεῖ σε ἄρχεσθαι. **καιρίαν** ἐπιρρημ. κατηγορ. = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως. καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. **εὖ τίθεμαι** = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικαί : ἄνευ πλήθους καὶ φίλων διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόμμα. **ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...** τραγ. εἰρωνεία· χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐνεῖνο, τὸ ὅποῖον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ ἴδιος, στίχ. 614. **χρόνος δίκαιον ἄνδρα...** καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός.

ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. ὦ πόλις, πόλις. Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαιώματα νὰ προστατευθῇ ὑπὸ τῆς πόλεως.

Στίχ. 634-649. **στάσις γλώσσης** = ἔρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = ἐγείρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσοῦσης** μετ. ἐνδοτ. ἴδια κακὰ = ἀτομικὰ πάθη. **οὐκ εἶ**; (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς; = πήγαινε, διότι ἡ ὄριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγὴν. **μηδὲν** = μηδαμινόν, ἀσήμαντον ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλλος οἴσετε**; **ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. ἢ **γῆς ἀπῶσαι** κλπ. Ἐνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὑπερ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ **ξύμφημι**. **τοῦμόν σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = με δόλια τεχνάσματα. **ὄναίμην** (εὐκτ. ἀορ. τοῦ ρῆμ. ὄναιμαι = ὠφελῶμαι) = νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζωὴν μου), νὰ μὴ σώσω. **νῦν** ἀντὶ τοῦ συλλογιστικοῦ νύν. **ἀραῖος** = ἐπικατάρατος: ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι, ὧν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον** τὸν ὁμοθέντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἴτε ὠμνούντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν, εἴτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηροῦνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν. **πιθοῦ** = πείσθητι· αἰ μετγ. **θελήσας.. φρονήσας** συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς πιθοῦ ἔχουν καὶ αὐταὶ προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν: δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰκάθω** ὑποτ. τοῦ ἀορ. εἶκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκω = ὑποχωρῶ· τίνας εἶδους ὑποτακτικῆ εἶναι; **νήπιος** (νή + ἔπος) = μικρὸς, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργάνου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρὸς. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φῆς**; = τί ἐννοεῖς; **ἐναγῆς** = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μικροῦ ἐγκλήματος) καὶ ἐπομένως ἀνόσιος· ἐνταῦθα ὅμως ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ἀραῖος = δεδεσμευμένος δι' ὄρκου, ἄγνος. **ἐν αἰτία βάλλω** αἰτιῶμαι, ἐνοχοποιῶ· τὸ ἀπαρέμφ. βαλεῖν ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. **φημί** καὶ διὰ τοῦτο τίθεται ἀντὶ προστακτ. **αἰτία ἀφανῆς λόγων** = κατηγορία ἀσαφῆς, στηριζομένη εἰς λόγους (καὶ ὄχι εἰς τὰ

πράγματα). **νῦν** = νύν. **ἐπίσταμαι** = γνωρίζω καλῶς, τὸ δὲ εὖ πλεοναστικῶς κεῖται· ἡ ἔννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶναι: ὅταν ὁ χορὸς θεωρήσῃ ἀθῶον τὸν Κρέοντα ὡς πρὸς τὰς εἰσηγήσεις του εἰς τὸν Τειρεσίαν περὶ ἐνοχῆς τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς ἐάν θεωρῇ τὸν Οἰδίποδα φονέα καὶ θέλῃ τὴν καταστροφὴν του, διότι κατὰ τὸν χρησμόν ἦτο ἀνάγκη ὁ τὸν Λάϊον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῇ ἢ νὰ ἐξορισθῇ πρὸς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν**, πολλάκις ἐπὶ ὄρκων παραλείπει. τὸ **μά**. **πρόμος** = πρῶτος. **ἄθεος, ἀφιλος** = ἐγκαταλελειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ τῶν φίλων. **ὄ,τι πύματον** σύστ. ἀντικ. τοῦ ἄλοϊμαν = εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χειρίστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** = ἰδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) ἀμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. **ἴτω** = ἀπελθέτω ἐλεύθερος. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατόπιν τῶν λεχθέντων σου. **ἐλεινὸς** = ἀξιολύπητος. **στυγήσεται, παθ.** = στυγηθήσεται = μισηθήσεται. **στυγνός**, ἔχει ἐνεργ. σημασίαν. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτήρ, ἰδιοσυγκρασία. **ἄλγιστα** ἑαυταῖς = αἰσθάνονται μέσα τῶν μεγίστην λύπην. **ἐκτός εἰ** = θὰ ἀπέλθῃς ἐκτός τῆς περιφερείας τῶν ἀνακτόρων. **τυχῶν σου** = ἀφ' οὗ σέ εὖρον. **τυχῶν σου ἀγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος** = κατὰ τὴν κρίσιν δὲ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατὰ τὸν χαρακτήρα, ὅπως καὶ πρωτύτερα. Μετὰ τοῦς λόγους αὐτοῦς ὁ Κρέων ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ὁ δὲ Οἰδίπους παραμένει μόνος σύννοος.

Ἄντιστρ. **μέλλω** = βραδύνω. **ἦτις ἡ τύχη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ποῖον ἦτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αἰτία τῆς ἔριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθῃ ἡ Ἰοκάστη καὶ λόγῳ τῆς γυναικείας περιεργείας καὶ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατάπαυσιν τῆς ἔριδος. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια στηριζομένη εἰς λόγους (προκύψασα ἐκ τῆς συζητήσεως). **ἀγνώως** = παραγνωρίζουσα τὴν ἀλήθειαν, τὰ πράγματα· ἐπομένως = ἀβάσιμος (δηλ. ἐπῆλθε παρανόησις). **ἦλθεν** = ἐξεφράσθη. **δάπτω** = πειράζω, βλάπτω. **τὸ μὴ ἴδικον** = ἡ μὴ δικαία κατηγορία. **ναίχι** = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῶν ναῖσκε. **ἄλις ἐπίρρ.** = ἀρκετᾶ. **γᾶς προπονομένης** = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγουμένων δεινῶν ἢ σειρᾶ τῶν λέξ. **ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ** μένειν, ἐνθα ἔληξεν γᾶς προπονομένης ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἡ φιλονικία. Ἴν' ἦκεις

= ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήντησες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄραξ). **παρήμι** = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. **τοῦμόν** = τὸ δίκαιόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. **καταμβλύνω** = ἐξασθενῶ. **κέαρ** (τὸ) κῆρ = καρδία = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. **παραφρόνιμος** = παράφρων. **ἄπειρος ἐπὶ φρόνιμα** = ἀνίκανος (ἀκατάλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. **πεφάνθαι μ' ἄν** = ὅτι πεφασμένος ἄν εἶην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. **εἰ σε νοσφίζομαι** (ἢ ὑπόθ. καθ' ὄριστ. ἀντὶ εὐκτ.) = ἄν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἄν σὲ ἐγκαταλείπω. **ἐν πόνοις** = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν τῆς. **ὅς τ' οὐρῖσας ἀναφ.** αἰτιολ. πρότ. **ἀλύω καὶ ἀλύω** = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύπης, εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. **οὐρίζω** (ἐκ τοῦ οὐρος = οὐριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὐριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. **κατ' ὄρθον** = αἰσίως, ἀσφαλῶς. **εὐπομπος** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης ἔνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πρᾶξῃ τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά: "Ἄλιον Οἱ ἀρχαῖοι ὀριζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεοὺς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τὸ: **αἱ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλῶνι**· ἐνιαῦθα δ' ἐπεκαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεῖ καὶ πάντα γινώσκει, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. **τοῖς πάλαι κακοῖς** αὐτὰ εἶναι ὁλοιμὸς καὶ αἱ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

Στίχ. 698-725. **κάμῃ** ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται. **ὄτου ποτέ πράγματος** = διὰ τίνα ἄρα γε αἰτίαν. **μῆνιν στήσας ἔχεις** = ἔχεις μῆνισαι, ἔχεις ὀργισθῆ. **Κρέοντος** (ἢ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ) = διὰ τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. **οἶα βεβ.** ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἐρεῖς (πλάγια ἐρωτ. προτ.). **ἐγκαλῶν Κρέοντι τὸ νεῖκος** (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ νὰ ἴδω ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτὸς ξυνειδῶς** (ἐνν. τὸ ρ. φησί) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. **μὲν οὖν** τούναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καί). **εἰσπέμψας** = ἀποστείλας ἐκ μέρους του πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον**, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τὸ γ' εἰς ἐαυ-**

τὸν (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τὸ στόμα του παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. **οὐδὲν βρότειον** = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἄνθρωπος. **μαντ. τέχνη**. γεν. μεριστ. **σημεῖα** = τεκμήρια, ἀποδείξεις. **γάρ**, διασαφ. **ἤξει μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θά ἔλθῃ μοῖρα, [θά εἶναι μοιραῖον, θά συμβῆ νά...]. **γένοιτο εὐκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. καὶ τὸν μὲν** = καίτοι τοῦτον μὲν. **ὡσπερ γ' ἡ φάτις** (ἐστὶ) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἡ φήμη, ὅπως λέγουν. **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσῃ τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. **βλάστας** = τὴν γέννησιν. **διέχω** = διαχωρίζω. **οὐ διέσχον καί** ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ. **ἐνζεύγνυμι** = συνδέω. **ἄβατον ὄρος** (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). **κάνταῦθα** = καὶ ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον χαθέντος). **ἀνύω καὶ ἀνύτω** = κατορθώνω. **διορίζω** = καθορίζω. **τοιαῦτα** (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονησεως). **ῶν** = τούτων δὲ τῶν φημῶν. **ἐντρέπομαί τινος**. = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά: οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσπαθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. **λησταί**· ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαῖου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. **τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς**· ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφόνευσεν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπῆκαν, ὡς λέγει ὁ λαός, ψύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν**· ὁ Λάιος διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρέπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μεταξὺ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους. **Ὅμιλεῖ δ'** ἐπίτηδες ἀορίστως **ἐνζεύξας ἄρθρα**, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι' ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους· ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι' αὐτὸν **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως αὐτῆς καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

Στίχ. 726 - 833. **πλάνημα ψυχῆς** = σύγχυσις ψυχῆς. **ἀνακίνησις φρενῶν** = ταραχὴ τοῦ νοῦ. **στραφεῖς** = ταραχθεὶς συγχινηθεὶς· ἡ σειρὰ τῶν λέξ. : λέγεις τοῦθ' ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφεῖς; **ἔδοξ' ἀκοῦσαι** = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσον φοβερὸν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ

ὅ,τι ἤκουσε), (ἐννοεῖ τὸ ἄκουσμα: ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). **ἠυδατο γάρ·** ναὶ εἶναι ἀληθὲς τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. **τόδε πάθος** = αὐτὸ δὲ τὸ συμβάν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαῖου). **σχιστή** = χωρίζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ' ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τρίστρατον. **Δελφῶν**, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. **τοῖσδε** (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ' ὅτου ἐγίνεν ἡ πρᾶξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὀμιλεῖς; **ἐξέρχομαι** = παρέρχομαι. **ἐκηρύχθη** = ἐγίνε γνωστόν. **σχεδόν τι** = ὀλιγον περίπου. **τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;** ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βάρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴνψυχὴν; **Λαίον** προληπτικῶς ἀντί: τίνα φύσιν Λαῖος. **φύσις** ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παρὰσθημα: τοῦτο λέγεται καὶ **φυή**. **ἀκμὴ ἤβης** = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. **μέγας** = μεγάλωσμος. **χνοάζω** = ἔχω τὸ πρῶτον χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολὺν τρίχωμα. **λευκανθές**, τίθεται κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἐγίνε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. **ἀποσταῶ** = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἰκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ' οὗ πολὺ ὁμοιάζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταράσσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ **οἴμοι**, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσε. **οὐκ εἰδέναί** = ὅτι δὲν ἀντελαμβανόμεν, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: εἶοκα οὐκ εἰδέναί προβάλλων ἀρτίως ἐμαυτὸν εἰς ἀρὰς δεινᾶς. **δκνῶ** = αἰσθάνομαι φόβον. **ἀποσκοπῶ** = προσβλέπω. **δεινῶς ἀθυμῶ** = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. **μὴ βλέπων ὁ μάντις ἤ·** ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων του τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα: τυφλὸς τὰ τ' ὄτα... **ἐξείτης** (τοῦ ρήμ. ἐξαγορεύω) = εἶπης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαιὸς** = μικρὸς, ὀλίγος· ἐδῶ σημ.: μὲ ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **οἶα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἀμαξία. **μία**, καὶ οὐχὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων, ἢ μεταφορὰν σκευῶν κτλ. **διαφανῆ** = ὀλοφάνερα. **οἰκεὺς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἀφ' οὗ** = ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε**, σχῆμα ὑπερβατὸν = σέ τε ἔχοντα κράτη Λαῖόν τε ὀλωλότα. **νομαί** = τόποι βοσκῆς· ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ὡς πλείστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος** (ἐνεργητ. διάθ.), **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον μακρὰν τῆς ὕψεως αὐτῆς τῆς πόλεως. **οἶα** = ὅσαν (ὅσον ἀξίζει ἕνας δοῦλος, διὰ νὰ γίνεταί λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἃς ἔλθῃ. **πάρεστιν** =

εἶναι παρών, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἑμαυτόν**, πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερευούσης προτάσεως, **μὴ εἰρηκῶς ὦ**, ἡ ὁποία ἐξυπακούεται ἐκ τῆς παθητ. ἐκπεφρασμένης **μὴ εἰρημένα μοι**, κεῖται ὡς ἀντικείμεν. ἡ ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας **δέδοικα**. **ἴξεται** (ἰκνούμαι). **τὰ ἐν σοί** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστὶ) **μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἐλπίδων** = κακῶν φόβων. **ἑμοῦ βεβῶτος** (βεβηκότος). **τῶ** = τίνι. **μειζονι** = ἀξιοτέρῳ. **διὰ τύχης τοιάσδ' ἰῶν** = διὰ ταιαύτης τύχης διελθόν, περιπεσὼν εἰς ταιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς**, καταγομένη ἐκ τῆς Δωριδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἄξια—ἀξία** σχ. ὁμοιότυλον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ τὴν ἐξήτασα (ἐπειδὴ ὠφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερίμπλαμαι** (συντάσ. γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δείπνοις**, ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ' οἴνω** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἴνοποσίας (τῆς ἐπακολουθοῦσης τὸ συμπόσιον). διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δείπνοις, μέθη, παρ' οἴνω** θέλει ὁ Οἰδίπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστός** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὔσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἑμαυτόν) = ἐκρατήθην. **ἐλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίημι** = ἀπερισκέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνοι ἐτερπόμεν** = ἡὐχαριστούμεν διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (π.ἔ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἡγανάκτουσιν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω καὶ μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὑφεῖρπέ με** = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ὦν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ = δι' ἃ). **ἄτιμον ἐκείνων** = μὴ ἀξιωθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνῃ ἄξιον ἐκείνων. **προὔφρανη** = ἐφανερώθη. **δύστηνος** = δυστυχῆς. **μειχθῆναι** = νὰ συνευρεθῶ. (**ὡς**) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἔμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραῖν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζώης) = ὑπολογίζω μὲ ὀδηγούς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον). **ἔνθα μὴ ποτ' ὀψοίμην**, ἀναφορ. τελ. πρότ. τῶν ἐμῶν = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ὅτε ὀδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλική** = ἡ διὰ νεαρῶν ἵππων

συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡνίοχος, ὡς ὁδηγῶν τὴν ἄμαξαν. **πρὸς βίαν** = βιαίως. **ἤλαυνέτην**, παρατατ. ἀποπειρατικός. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης**, ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω** = διέρχομαι πλησίον. **ὄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἄμαξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις** = με ἐκτύπησε με ράβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴ ἴσην** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτισεν** = ἀλλ' ὅμως τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε με ἴσην τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ με μεγαλύτεραν). **συντόμως** = παρευθύς. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**, προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγορούμ.) **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀμάξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίεται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές** = εἰ δὲ ὑπάρχη (ἀνήκει) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαίον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς ἀντὶ ἐμοῦ. ἐχθροδαίμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὄν μὴ ἔξεστι**, ἀναφ. ὑποθ. πρότ. **ὠθεῖν**, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζευγμα ρήματος δεῖ· τὸ **τάδε**, ὅπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἄρας· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **καὶ οὐτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἄρας προστιθείς ἢ ἐγὼ 'π' ἐμαυτῷ. λέχη** = τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. **ἐν χ. ἐ. ὀργαν.** **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν;** ἀντὶ τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν; **πᾶς ἀναγνος** = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινός** = ἄπτομαί τινός = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. **ἦ** = εἰ δὲ μὴ (δηλ. εἰάν τοιμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). **ὀρθῷ λόγον** = ὁμιλῶ ὀρθῶς· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα** (προελθεῖν) **ἐπ' ἐμοί** (ἀπὸ) **δαίμονός τινος;** **θεῶν σέβας** = σεβαστοὶ θεοί. **ταύτην τὴν ἡμέραν**, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. **πρέσθεν ἦ** = πρὶν ἦ. **κηλίδα συμφορᾶς** = ἐπανείδιστον συμφορᾶν.

Πραγματικά: **σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κατὰ Δαυλίας.** Ἐπὶ τῆς μακρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ὄρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὠρῶν ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἢ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιοῦτοτρόπως.

διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαίου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Παιουσανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαίου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζιμηνός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀνὴρ ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστάς. **κῆρυξ**. Ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συνωδεύετο ὑπὸ κήρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. **ἄποπτος ἄστεως**. Ὁ δοῦλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγεῖλῃ τὴν πράξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὕπερ ἀπήτει καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης**· ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἄμαξα ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύνατο νὰ καθίσωσι. **τοὺς σύμπαντας**. Ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διέφυγεν ὁ εἷς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

Στίχ. 834-862. **ὄκηνηρά** (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερά. **πρὸς τοῦ παρόντος** = παρ' ἐκείνου, ὃς ἦν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόπτου μάρτυρος. **τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος** = τόσην μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένον**, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. **πραθυμία** = τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. **ταῦτ'** = ταῦτά. **ἐκπεφευγοίην** = ἤθελον εἶναι ἀπηλλαγμένους ἀπὸ τὸ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσόν** = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύνηθες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστάς**, πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταί νιν (τὸν Λαίον) κατακτείνειαν. **αὐτὸν** = τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω** = λέγω, διηγοῦμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμόν**, δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαίου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόνου, ἂν ἐξηκριβοῦτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὄχι εἷς. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ἐζωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὁδοιπορίαν, μόνος ὁδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὁδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐζωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἶος ἐτέθη πρὸς δῆλωσιν μεζζωνος ἐναργείας).

ἐς ἐμέ ρέπον ἐστίν = εἰς ἐμέ κλίνει, ἀφορᾷ· (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ).
 ὡς φανέν ὧδε τοῦπος = ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ'
 αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). ἐκβαλεῖν πάλιν
 = ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. κἀκτρέπειτο τοῦ πρόσθεν λόγου = καὶ ἐν πε-
 ριπτώσει, καθ' ἣν ἤθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν
 (ὑπ' αὐτοῦ). φανεῖ δικαίως ὀρθόν = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δι-
 καιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαίτου). ὄν γε διεῖπε,
 ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ρητῶς εἶπε. μαντείας γ' ἔνεκα
 = ἔνεκα μαντείας τοῦλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς μαντείας. οὐτ' ἀν-
 τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ' = οὔτε ἐδῶ ἤθελον στρέψει τὴν προ-
 σοχὴν, οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέν-
 τας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας
 ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἢ Ἰοκάστη προφανῶς
 ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικά: καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν',
 ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὤλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις
 ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν, ἢ ἐψεύσθη.
 Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάιος
 δὲν ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξετέθη εἰς
 τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ
 ὑπηρέτης του ἐν τῷ μαντεῖι· ἄρα καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ὁ Λάιος
 δὲν ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ὅμως προφανῶς εἶναι ἀστή-
 ρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βάσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λαίτου εἶχεν ἀπο-
 θάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

Στίχ. 863-910. εἰ γάρ, τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ εἶθε. φέροντι = ἔχοντι
 = ἔχειν. τὰν = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. εὐσεπτος = σεπτός, σεβαστός.
 λόγ. τε ἔργων = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. ὦν = περὶ ὧν (λόγων καὶ
 ἔργων). πρόκεινται = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων
 εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. δι' οὐρανίαν αἰθέρα = εἰς τὰ στρώ-
 ματα τοῦ οὐρανοῦ αἰθέρος. ὑψίποδες = ὑψηλοί, εὐρισκόμενοι ὑψηλά.
 νιν = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). θνατὰ φύσις ἀνέρων = ἡ φύσις τῶν θνη-
 τῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). οὐδὲ μήποτε = οὐδέποτε. λάθα
 = ἡ λήθη. κατακοιμῶ = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῆ καὶ μεταφορικῶς
 ἀχρηστεύω. θεός = θεία δύναμις. γηράσκω = χάνω τὴν ἰσχύν μου,
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μαραίνομαι· ἀντί νά εἶπη, γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. φυτεύει τύρ. = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἐξουσίαν. εἰ (συντάσσεται ἐνίστα μεθ' ὑποτακτικῆς) ὑπερπλησθῆ = ἐὰν ὑπερπληρωθῆ. μάτην = ματαίως, χωρὶς νά κορεσθῆ. μὴ 'πίκαιρα = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρὸν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. μηδὲ σύμφ. = ἀσύμφορα. ἀκροτάταν εἰσαναβάσα ἄκραν = ἀναβάσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὕψωμα. ἀπότομος = ἀπόκημος. ἀνάγκα = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος. ὠρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. οὐ ποδι χρῆσ. χρῆται = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νά εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλῆς, ὥστε νά πατῆ στερεῶς· χρησίμω, προληπτ. κατηγορ. τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρά τῶν λέξεων : αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μὴ ποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα. ὑπέροπτα = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. δίκας, γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφρόβητος = χωρὶς νά φοβῆται τὴν θείαν δικαιοσύνην. ἔδη δαιμόνων = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα = εἶθε νά τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. δύσποτμος = δυστυχῆς, ἀνόσιος, ἀσεβῆς. χλιδᾶ = χλιδῆ, αὐθάδεια, υπερηφάνεια. χάριν δυσπότμου χλιδᾶς = λόγῳ τῆς ἀνοσίτου υπερηφανείας του. εἰ μὴ, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β'. στροφῆς τεθεῖσα ὑπόθεσις. τὸ κέρδος, τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). καὶ ἔρξεται, ἐν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ δὲν ἀπομακρυνθῆ (δὲν ἀπόσχη). τῶν ἀσέπτων = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. ἔχομαί τινος = ἄπτομαί τινος, ἐγγίζω, ψάω τι. ἄθικτα = ἐκεῖνά τὰ ὅποια δὲν δυνάμεθα νά ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ ῥῆμα ἔξεται ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ εἰ, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ μὴ. ματάζω (καὶ ὀρθότερον ματάζω, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. ἐν τοῖσδε = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ = ὥστε νά ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. τίμιαι = ἐντιμιαί. αἱ τοιαῖδε = αἱ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. χορεύω = μετέχω τῶν (θρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν με χορούς. ὀμφαλὸν γᾶς, ἴδε στίχ. 480. "Αβαιοι δοτ. τοπ. = ἐν "Αβαιοι. τάδε, ἐννοεῖ τοὺς χρησμούς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. χειρόδεικτος = ὁ δεικνυόμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος, εἶπερ ὄρθ'

ἀκούεις = ἐὰν ὀρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὀρθῶς καλῆσαι. **πάντ' ἀνάσσω** = ὡς ὢν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑπακειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). **σέ τε ἀρχάν** (ἢ ἰδιότης ἀρχάν προσετέθη εἰς τὸ ὅλον σέ) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγη τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίως ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἐξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. **ἐξαιροῦσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). **φθίνοντα Λαῖου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνουν, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγορ. κατὰ πρόληψιν). **οὐδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς** = καὶ οὐδαμοῦ φανερά τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας τῶν χρησμῶν). **ἔρρει δὲ τὰ θεῖα** = ἡ δὲ ὀρησκεία (ἢ δὲ λατρεία τοῦ θεοῦ) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικά: νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες ἐννοοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεῖοι νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κῦρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες, συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ζῆτοι περὶ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόνη «οὐ γὰρ τοι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν, ἐξ ὄτου φάνη». Ὁλυμπος· ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἄθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται) δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. **Ἄβαισι**· εἰς τὰς Ἄβας, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ Ὀλυμπίᾳ ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων Ἰαμιδῶν μαντευσόμενον δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

Στίχ. 911-1085. **χώρας ἀνακτες**· ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. **δόξα μοι παρεστάθη** = μοῦ ἤλθεν ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἱκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιάματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει** = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικῶς (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). **οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ ἔννους τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλαι** = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ.

ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησμοῦ εἰς τὸν Λαῖον, εἶναι αὐτο-
νόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ).
φόβους = πράγματα διεγείροντα φόβους. **ἄγχιστος** (ἄγχι) = πλησιέ-
στατος (διότι ὁ βωμός του ἦτο ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα**
(ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ
Οιδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων του περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγῆ**
προλ. κατηγορ. = ὥστε εὐαγῆ γενέσθαι τὸν Οιδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ
τῆς κατηγορίας, πού τοῦ ἀπέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεῶς** = ὡς ὀκνοῦ-
σιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεῶς. **ἄρ' ἂν**
μάθοιμι, ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς
κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν). **αὐτὸν εἶπατε**,
τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί : εἶπατε, ὅπου αὐτὸς ἐστίν. **γυνή**
δ'... ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων
ἐστὶν ἡδε· οἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερόνους τὴν
ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οιδίποδος πρὸς αὐτήν. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής**
δάμαρ = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἐνν.
εἴης. **ἄξιος εἶ**, ἐνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐέπεια** = εὐφημία, καλὴ εὐχῆ-
ᾶτου **χρήζων ἀφιξαι**, πλαγ. ἐρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκη ἦλθες;
χῶτι = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος;** ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημή-
ναι ; **ἐκ τῆς Κορίνθου**· ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἦλθε, ἀναφέρει
τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ
παρ' ἄλλου, ἦλθε. **τὸ δ' ἔπος**, αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. **ἡδοιο**
-ἀσχάλλοις, ἐνν. τοῦτω = τῷ ἔπει· ὁ ἂν ἀνήκει καὶ εἰς τὰς δύο εὐ-
κτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλῆν** = διπλῆν δύναμιν (ἐνέργειαν)
τοῦ ἡδεσθαι καὶ ἀσχάλλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κοριν-
θίας. **ἴσθημι** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ στήσουσι τύραννον φανε-
ρώνεται, ὅτι ὁ Οιδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς
Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἐστίν** = εἶναι ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ**
δῆτα (ἐνν. ἐγκρατῆς ἐστὶ)· τοῦτο μετὰ τίνος δημῶδους χαριτολογίας
λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδή δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζ-
εται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἀξιῶ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως
ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ
πεθάνω). **ὦ πρόσπολε**, ἀποστέλλει μίαν τῶν θερααινίδων, διὰ νὰ ἀναγ-
γεῖλη καὶ καλέσῃ τὸν Οιδίποδα. **ἴν' ἐστέ** = ποῦ εἴσθε. **τοῦτον Οιδί-**
πους... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων· τοῦτον τὸν ἄνδρα Οιδίπους πάλαι ἔφευγε,

τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). πρὸς τῆς τύχης = ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. τοῦδε, τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. ἐκπέμπομαι = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. ἴν' ἤκει = ποῦ κατήντησαν. τὰ σεμνὰ (εἰρων.). ἀγγελῶν, τί μετοχὴ εἶναι; σημήνας γενοῦ περιφρ. = σήμηνον, ἀνάγγελον. θανάσιμον βεβηκότα = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν. δόλοισιν = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. ἢ ξυναλλαγῇ νόσου; = ἢ ἐκ συντυχίας νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν; σμικρὰ ῥοπή = πολὺ μικρά, ἀσημαντος ἀφορμὴ (ῥοπή = κλίσις ἢ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ). εὐνάζω = ρίπτω εἰς τὴν εὐνὴν (κλίνην), καταβάλλω. συμμετροῦμαι, ἴδε στίχ. 73. συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆρας του. πυθόμαντις ἐστία = ἡ μαντικὴ ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). κλάζω = κρώζω. τοὺς ἄνω (εἰς τὸν ἀέρα) κλάζ. ὄρνεις, περιφρονητικῶς ὀμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. ὦν ὑφηγητῶν (ὄντων) = κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὁδηγίαν τῶν ὁποίων. κεύθει, ἔχει παθ. σημ. = κρύπτεται, ἔχει ταφῇ. ἄψαυστος (ἐνεργ.) ἔγχους = χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος. εἴ τι μὴ = ἐκτός ἐάν ἴσως. τῷ μῶ πόθῳ, ἀντὶ: τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. οὕτω = ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους. ἂν θανῶν εἶη = θάνοι (ἀντὶ ὀριστ.). τὰ δ' οὖν = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. θέσπισμα = χρησμός. τὰ παρόντα, τὰ ὁποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. συλλαβῶν = λαβῶν μαζί του. ἄξια (κατηγορ.) οὐδενός = ἀνευ οὐδενός κύρους. παράγομαι = παρασύρομαι. εἰς θυμὸν βάλλω = ἐνθυμοῦμαι, βάλλω εἰς τὸν νοῦν μου. τὸ λέχος τῆς μητρὸς = τὸν μετὰ τῆς μητρὸς μου γάμον. ὦ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἢ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἥτις ἐπιστεύετο παρὰ πάντων) ὀμιλεῖ γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεύει διὰ τὸν Οἰδίποδα: σὺ δέ... πρόνοια δ' οὐδενός σαφῆς = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. εἰκῆ = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἀνευ σκέψεων) ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. εἰς τὰ νυμφεύματα (προσδιερ. ἀναφορ.) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρὸς σου γάμους. ἀλλ' ὅτω ταῦτα παρ' οὐδὲν ἔστι (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐάν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῇ ταῦτα. ῥᾶστα = εὐκολώτατα, ἀλυπότατα. μέγας ὀφθαλμός = ἰσχυρὸς ὁδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. ξυν-

ἴημι = τὸ ἐννόω. **τῆς ζώσης** γεν. ὑποκ. = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἴτιον). **τί ἐκείνης** = τί πράγμα ἐκείνης. **ἢ ῥητόν;** = ἄραγε δύναται νὰ ἀνακρινωθῆ; **τό τε πατρῶον...** ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἐλεῖν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ φρονεῦσαι τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χειρῶν. **ἐξ ἐμοῦ,** ἀντὶ ὑπ' ἐμοῦ. **εὐτυχῶς,** διότι μὴ μεταβάς εἰς Κ. ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐργλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχῆς, ὡς ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν (τραγ. εἰρωνεία, διότι αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὄλεθρόν του). **ἀλλ' ὅμως ἤδιστον** = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ι 34 «οὐδὲν γλύκιον ἦς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων»). **ἢ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθ' ἀπόπτολις;** = ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεισο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὲ ἐφοβεῖσο; **πατρός τε χρήζων** = ἐκτὸς τοῦ λόγου, πού ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... **τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἀπελυσάμην σε** = διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. **χάριν** = ἀνταμοιβήν, δῶρον. **τοῦτ' ἀφικόμεν** = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... **πρὸς δόμους,** ἐνν. εἰς Κόρινθον. **εὖ πράττω τι** = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργεσίαν. **ὁμοῦ,** ἀντὶ ὁμοσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. **φυτεύσαντας,** ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. **εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα** = ἐὰν ἕνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὅποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγης. **μὴ ἐξέλθῃ σαφῆς** = μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. **μῖασμα τῶν φυτευσάντων** (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοῖς γονεῖς σου. **τοῦτ' αὐτό, τοῦτο,** ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίππου περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. **οὐδὲν πρὸς δίκης** = οὐδόλως δικαίως. **πῶς δ' οὐχί;** ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω; **γεννητῆς** = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ **γεννήτης** = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. **ὀθούνεκα** = διότι. **οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν** = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. **οὐ μᾶλλον οὐδέν'** ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἄρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. **τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἐμοῦ)** **ἀλλ' ἴσον** = δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου, δηλ. τόσον εἶναι πατήρ σου ὡς Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). **ἐξ ἴσου,** ἐνν. τὰ ἐξέφουσα. **τῷ μηδενί** (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. **ἐγείνατο** = ἐγέννησε. **ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδα μ' ὠνομάζετο;** = ἕνεκα τίνος λόγου λοιπὸν

με ὠνόμαζεν ὡς ἰδικόν του παιδί ; λαβών, αἰτιολ. μετ. καθ' = καὶ εἶτα
 = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὦδε μέγα = τόσοσιν μεγάλως. στέργω = ἀγαπῶ.
 ἀπ' ἄλλης χειρός, ἐνν. ἢ ἐναντιωμ. μετ. λαβών. ἐκπέιθω = πειθα-
 ναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως, ἴστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαί
 = δασώδεις χαράδραι. ἐπιστατῶ = εἶμαι βοσκός (εἰς τὰ ποιμνία),
 διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητεία = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπη-
 ρεσία· θῆς δὲ ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετιῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑπο-
 τίθεται, ὅτι εἶναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς αὐτὸν τὸ ἔκθετον παρέδωκε).
 σοῦ δὲ σωτήρ γε = (καὶ ὑπρέτης ὡς περιπλανώμενος ἐμμισθος ἐρ-
 γάτης), ἀλλὰ γενόμενος σωτήρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπερη-
 φανείας). τί ἄλλος ἴσχοντα ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει
 τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν, σωτήρ,
 δηλ. ἀπὸ τί κακὸν μὲ ἔσωσες ;). μαρτυρήσειάν ἄν = δύνανται νὰ μαρ-
 τυρήσουν, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). ποδῶν ἄρ-
 θρα τὰ σὰ = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις
 κακόν ; = τί ἐστὶ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις ; διάτορος =
 διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. ἀκμαὶ ποδοῖν = αἱ ἐξοχαὶ τῶν ἀστρα-
 γάλων, τὰ σφυρά. δεινόν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην = φοβερὰν
 αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γίνεται ἡ σπαρ-
 γάνωσις τῶν παιδιῶν). ἐκ τύχης ταύτης = ἐκ τοῦ γεγονότος αὐτοῦ.
 ὅς εἰ = ποῖος εἶσαι (οἶος πράγματι εἶσαι, δηλ. Οἰδίπους — οἰδάω, οἰδέω
 καὶ πούς). πρὸς πατρός ἢ μητρός, ἐνν. ἔπαθον τὸ πάθημα τοῦτο. λῶον
 φρονεῖ = ἀκριβέστερον γνωρίζει. τυχῶν = εὐρὸν κατὰ τύχην. οὐκ,
 ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν. τῶν Λαΐου τις = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων
 (ὑπηρετιῶν) τοῦ Λαΐου. δήπου = ὡς ἐνθυμοῦμαι. εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν
 εἶτε κἀνθῆδ' εἰσιδῶν ; = εἶτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς,
 εἶτε εἰς τοὺς ἀγρούς ; σημήνατε = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν.
 καιρός = κατάλληλος εὐκαιρία. οὐδέν' ἄλλον, ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ.
 ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). τὸν ἐξ ἀγρῶν
 = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. ματεύω
 = ζητῶ. ἐφιέμεσθα μολεῖν = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. τὸν = ὄν. τί δ'
 ὄντιν' εἶπε· πλήρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. μη-
 δὲν ἐντραπῆς = νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). οὐκ
 ἄν γένοιτο τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ = δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦ-
 το, ἵνα ἐγὼ μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται ὅτι τὸν ἐμποδίζει

ἡ Ἰοκάστη νὰ εὕρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του). **ἄλις (εἰμί) νοσοῦσ' ἐγώ**, προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρὸς** = δούλος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρὸς μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφανῆ κακῆ** = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ οὐ. **τάδε** = τὴν ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὖ** = κρίνουσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλὸν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὀφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἢ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῦ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερότατα αὐτὰ (δηλ. ἢ μὴ ἀνεύρεσις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτος** = δυστυχῆς. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δευτέρος πομπὴς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν στίχ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρῖνεται, νὰ καμαρώνῃ. **προσειπεῖν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχῆς). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** μετὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ρ. ἄισσω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὅπως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ρῆμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος) **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς τῆς καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ἰού, ἰού. **ὅποια χρήζει ῥηγνύτω** = ἄς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινὴ καταγωγὴ. **νέμω** = θεωρῶ. **τῆς εὖ διδούσης** = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης). **οὐκ ἀτιμασθήσομαι** = δὲν θὰ προσβληθῶ. **τῆς γὰρ** = διότι ἐξ αὐτῆς (τῆς τύχης). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι, ποὺ μὲ ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγενᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζὶ τὸν βίον καὶ συγγηράσκει μετ' αὐτοῦ). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὥρισαν (προ-ὠρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω καὶ' ἀρχὰς μὲν μικρὸς, ἔπειτα δὲ μέγας. **τοιόσδ' ἐκφύς** = τοιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος** = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν

καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτήν).

Πραγματικά: ἰκέτις ἀφῖγμαι· τελειώσασα τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἀγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπαινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. **ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι...** ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. **παντελῆς δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίους ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεκτῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα συνηθίζετο ν' ἀναγράφηται **«ἐπ' ἀρότω παίδων ἄγομαι γαμετήν»** τ.ἔ. νυμφεύομαι, διὰ νὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἢ σύζυγος ἐκείνη, ἥτις εἶχε καὶ τέκνα. **ὡς ἠυδάτ' ἐκεῖ**, πρὶν ἀποφασισθῆ ἐπισημως ἡ ἀνακέρυξις τοῦ βασιλέως. **ῶ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**. Ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντείων, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τῶρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπεὶπερ εὔνουσ ἦλθον...** ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἂν τοῦ ἀναγγεῖλῃ ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάπτηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην περιπέτειαν. **εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς**· τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλήγμα τῆς Ἰοκάστης, ἥτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ πεισθῆ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**· ἀληθῶς ἦτο αὗτος ἐν ἀρχῇ ἐκθετον ἀνάπτηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἀπελπίς ὄδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

Τρίτον Στάσιμον στίχ. 1086 - 1108

Στροφή. **εἶπερ ἐγὼ μάντις**. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σιγηῇ σύννουσ καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ἔδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῆ Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **ἴδρις** =

σοφός. **κατὰ γνώμαν** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἶσαι ἄπειρος, θὰ εἶσαι μέτοχος· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὖξιν** = δὲν θὰ εἶσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σέ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σέ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων: **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα**, ὁ ποιητὴς ἐσχημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα. **χορεύομαι** = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** (Ὀμηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις = τῷ Οἰδίποδι** (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οἰκογενείᾳ τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήιε Φοῖβε**, ἴδε στίχ. 154.

*Αντιστρ. **μακραίων** = μακρόβιος. **μακραιώνων** (ἐνν. κορῶν). **ἔτικτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτειρα** = σύνευνος. **πλάκες ἀγρονόμοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὄρειναὶ πεδιάδες ἀγρῶν (ἔπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εὔρημα** = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικά: τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, συνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν ταῖς ἀρχαίαις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπηται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρω καὶ καταστροφή. **τὰν αὔριον πανσέληνον**· ὁ χορὸς ἀναμένει αὔριον νὰ διαλευκανθῇ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἴσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρη φωτί. **μακραιώνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεότητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατόικουν εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς καὶ ἔζων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διόνυσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν**· ἦτο ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατ'ἐξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεός, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιδὸς τὴν ρῖνα, δασύς καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. Ἑρ-

μῆς· ἦτο καὶ οὗτος προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κτλ. καὶ συμπαίκτης τῶν Νυμφῶν. **Βαρχεῖος**· ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινούντος θιάσου Σατύρων, Σειληγῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὄρεων**, εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. **Ἐλικωνιάδων**· ἦσαν αἱ Ἐλικωνιάδες μουσῆσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἐλικῶνα τῆς Βοιωτίας 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ συσίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

Στίχ. 1100 - 1185. **συναλλάσσω** = συντυγχάνω, συναντῶ· ἡ μετοχ. ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμηλικῆς (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρον)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντὶ ἀπλῆς δοτ., προσδιορ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρῳ** = τῷ Κορινθίῳ ἀγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ: **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις ἄν μου τῇ ἐπιστήμῃ** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνῶσιν· τὸ ἐπιστήμη ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμᾶσθαι. **γάρ**, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου: **προὔχω τῇ ἐπιστήμῃ**. **εἴπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ **ὡς νομεὺς ἀνὴρ** περιορίζει τὴν προηγούμενην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ εἶναι πιστός ἕνας ἀνὴρ βοσκός). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμέ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης στάσεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορινθίον ἀγγελὸν καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηθῆ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λαίτου, εἶναι περιδῆς καὶ βλέπει κάτω). **ἦ = ἦν. οἴκοι τραφεῖς** = οἰκοτροφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυνον ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος. **ἦ βίον τίνα (ἔχων)** = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλίζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὐ ἦν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός. **τόνδε** (τὸν Κορινθίον ἀγγελόν). **τῆδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἦ συναλλάξας**, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ οἶσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ συναλλάξας δηλοῖ ἀπλήρην ἐκ συναν-

τήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. **κοῦδέν γε θαῦμα** = καὶ οὐδόλως βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). **ἦμος** = ὅτε... , χρον. πρότασις ἀντὶ εἰδικῆς. **τῷδε τάνδρι**, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. **ἔξ ἦρος εἰς ἀρκτοῦρον** = ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. **τρεις ὅλους ἐκμήνους χρόνους** = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. **τάμᾳ ἔπαυλα** = εἰς τὰ μανδριά μου. **σταθμά**, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα. **πεπραγμένον** = πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ τι). **ἐκ μακροῦ χρόνου**, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. **ὡς ἑμαυτῷ θρέμμα θρεψαίμην ἐγὼ** = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ἰδιὸν μου τέκνον. **ἱστορῶ** = ἐρευνῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. **ὦ τᾶν** = ὦ φίλε, φίλε μου (λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν ἀζίωμα). **οὐκ εἰς ὄλεθρον;** ἐνν. ἄπει. **ᾗ**, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν παικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. **κολάζω** = τιμωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν, διότι ἐπὶ δούλου δὲν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται. Παρατηρητέα ἡ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγόμενων προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, φαιδρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρον ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρεύσεως τῶν γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφελείᾳ καὶ ἀγνοίᾳ καί, τέλος, ὁ θεατῆς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσιν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. **ὦ φέριστε**, Ὅμηρ. ὑπερθετ., λέγεται καὶ φέρτατος = ἄριστος, κράτιστος. **τί ἀμαρτάνω;** = ποῖαν παρεκτροπὴν κάμνω; **οὐκ ἐννέπων** (ἐνν. τὸ ρ. ἀμαρτάνεις), μετχ. αἰτιολ. = διότι δὲν ἀναφέρεις... **ἄλλως** = ματαιῶς, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν Οἰδίποδα, τούναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). - **πρὸς χάριν** = ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλὸ. **κλαίων** = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμωρίας. **αἰκίζομαι** (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἡ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένου διὰ τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). **οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας;** (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δὲν θὰ γυρίσῃ τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; **δύστηνος**, ἐνν. ἐγὼ. **ἀντὶ τοῦ;** (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἕνεκα

ποιίας αιτίας; ὃν οὗτος ἱστορεῖ = διὰ τὸν ὅποιον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρᾳ = εἴθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν τὸν ἔδωσα). εἰς τόδε, εἰς τὸ ὀλέσθαι. τοῦνδικον = τὸ ἀληθές, ἐκεῖνο ποῦ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. διόλλυμαι, ἀντὶ μέλλοντος. τριβῆ = βραδύτης, ἀναβολή. εἰς τριβάς ἐλᾷ (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. οὐ δῆτ' ἔγωγε (εἰς διατριβάς ἐλῶ). ἐμὸν μὲν (ἐνν. οὐκ ὄντα). τις, ἀντὶ τι γεννημάτων, κατὰ σύνεσιν. ἐγγενής = συγγενής. λέγειν, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. πρὸς αὐτῶ τῶ δεινῶ = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. ἐκλήζετο, λέγει οὕτως ἀντὶ ἧν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερὸν τοῦ πράγματος. ἧ γὰρ = ἀλήθεια λοιπόν. ὡς πρὸς τί χρείας; = πρὸς ποῖαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σκοπὸν; ὡς ἀναλώσαιμί νιν (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ἱστορ. ἐνεστώς) = ἵνα τὸν θανατώσω. τεκοῦσα, ἐναντιωμ. μετχ. τλήμων = ἡ σκληρά. θεσφάτων (γεν. ἀντικ.) ὄκνω = φοβουμένη τοὺς δυσσιώκοντες χρησμούς. τοὺς τεκόντας, ἐνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτον ἔλεγεν ὁ χρησμός. κατοικτιζῶ = αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. γεγώς (κατηγορ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἐδῶ ἢ ἀναγνώρισις ἐπῆλθε πλήρης). ἄρα = λοιπόν, ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. ἐξήκοι ἂν σαφῆ = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. προσβλέψαιμι = θύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. φύς, ὀμιλῶν, κτανῶν (ἐξαρτῶνται ἐν τοῦ προηγ. ρήμ.· τίνους εἶδους μετοχῆ εἶναι;). ἀφ' ὧν, ἐνν. τὴν μητέρα. οὓς τε, ἐνν. τὸν πατέρα. ὀμιλῶ = συνευρίσκομαι.

Πραγματικά: στίχ. 1123 κ. ε. **δοῦλος**· ἀξιοπίστοι δοῦλοι, καὶ ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρὼν δοῦλος τοῦ Λαῖου, ἀνελάμβανον πολλάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῶ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλαυνον ἰδιαίτερας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. **εἰς ἀρκτοῦρον**· οἱ ἀρχαῖοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν· ἡ ἐπιτολὴ δὲ τοῦ ἀρκτοῦρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σ)βρίου, ὅτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνους χρόνους**· καὶ κατὰ τοὺς σημερινούς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κανονίζουσι τὰς συμφωνίας τῶν ἐπὶ τῆ βάσει τῶν ἑξαμήνων, π. χ. ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ. διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποίμνια ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς.

οὐκ εἰς ὄλεθρον κτλ. ὁ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶναι υἱὸς τοῦ Λαίου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἑρείς**: οἱ δοῦλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβεράς βασιάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, νλοπῆς, ἀνυπακοῆς κλπ., ὡσάντις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριβωθῇ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. **στίχ. 1185**, μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οἰδίποδος, οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

Τέταρτον Στάσιμον 1186-1225

Στροφ. α'. ὡς = πόσον. ἴσα, ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. καὶ = ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. ὁμοιοματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τῆς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμυνῆτου, τῆς πολυποθῆτου. **τασοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνεται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομιζέται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθὺς ὡς φανῆ (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλίνει** = ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οἰδίπου, χρησιμοποιοῦμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικά μέρη. **τὸν σὸν δαίμονα** = τὴν ἰδικὴν σου τύχην· ἡ ἀναφορὰ τοῦ : **τὸν σὸν** ἐξάγει τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οἰδίποδος.

* Ἀντιστρ. α'. **ὅστις ἐκράτησας**, ἀναφορ. αἰτιαλ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολὴν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατά... φθίσας** (τιμῆσις) = ἐξολοθρεύσας, καταστρέψας. **γαμφῶνυξ**, προσδιορ. τό : παρθένον χρησιμῶδόν· ὀνομάζετο δὲ χρησιμῶδός, λόγῳ τοῦ ἀνα-

ταλήπιου αινίγματος, ἔχοντας ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἤτοι αἰνιγματώδης. **ἀνέστας** = ἠγέρθης, ἠνωρθώθης. **πύργος θανάτων** = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἢ γεν. εἶναι ἀντικείμεν.), θανάτους δὲ ἔννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β'. **ἀκούειν**, προσδιορ. ἀναφορᾶς, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος· ἔνν. ἢ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τίς σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγρια, σκληραὶ δυστυχίαι. **ἐν πόνοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφότερα, λόγῳ τοῦ ζύνοικος. **ζύνοικος**, ἔνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερο ἀπὸ σέ κλπ., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ζύνοικος εἶναι ἢ ἀπλῆ δοτ. **ἄταις** καὶ ἢ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις**. **ἀλλάγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτός** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἔννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος** = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πεσεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αὔλαξ, κοίτη, γυνή (μεταφορ. ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρώϊα ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **εἰς τοσσόνδε** (ἔνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σῖγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Ἀντιστρ. β'. **ἐφεῦρε** = ἔφερεν εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **πάνθ' ὀρῶν χρόνος** = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ.· προσωποποίησις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμον γάμον· σχ. δξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγήν αἱ μετοχαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπεν ἄρα νὰ λεχθῇ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (τοῦ Οἰδίποδος). **εἶδομεν** = εἶδον. **περιάλλα** = ὑπερβολικὰ, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ. **ἰαχέω** = θρηγῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὀρθὸν εἰπεῖν** = διὰ νὰ εἶπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνέπνευσα** = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναφυχήν. **κατεκοίμασα** = ἔκλεισα τοὺς ὀφθαλμούς μου παραδοθεὶς εἰς ἥσυχον ὕπνον.

Πραγματικά: **ἰὼ γενεαί**· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτερεῖ τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόῃ «οὐκ αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντα αἰεί...» ὁμοίως

τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιάς ὄναρ ἄνθρωποι...».
χρησμοφδός: λόγῳ τῆς ἀσφαλείας τοῦ αἰνίγματος καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἐξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα-κατεκοίμασα**: ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

Στίχ. 1226—1299. **Ἐξάγγελος**, ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδέτετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ρῆμ. ἄρνημα) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως: εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ρ. νίζω). **καθαρμῶ** = ἤθελον καθαρίσει διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλήρες θὰ ἦτο: **κακὰ τσοαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα εἰς φῶς φανεῖ**. **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἴδιου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθοῦμενος, λυπηρότατος, θλιβερότατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κτλ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολουθοῦ προτάσεως: τέθηκε θεῖον Ἰοκάστης κἀρα. **εἰπεῖν, ὑποκ. ἐμέ, μαθεῖν ὑποκ. ὑμᾶς. τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κἀρα**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἧτις θεοθεν προήρχετο). **οὐ πάρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἐνι** = ἐνεστι. **πεύση, β'. ἐν. πρόσ. ὀριστ. μέλλ. τοῦ πυνθάνομαι. θυρῶν** = προφυλών, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἔτεο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα: ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαχοῦ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξιοίς**, ἀντὶ ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τσοσούτον καὶ ἡ ἀριστερά: τὸ ἐπίθ. πρὸς ἐξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπιρράσσω** = κλείω μεθ' ὀρμῆς (μετὰ πατάγου). **τῶν παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαῖου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφῆρ. ἀντὶ τοῦ συγκεκρι. παιδοποιόν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοερῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἐπεξ. εἶναι τὰ ἐπόμενα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λαῖου τὸν Οἰδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οἰδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εἰσ-

ορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὕφ' οὖ, ἀναγκ. αἴτ. οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατόν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους, **λευσσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ μανίας. **πορεῖν, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑπόθ. λαμβανομένου** ὡς ἐνεστῶτος **πόρω** = προσφέρω, παρέχω. **γυναϊκά τ' οὐ γυναϊκα**, σχ. ὀξύμ. **ᾧπου κίχαι** (ρ. κίχάνω = εὐρίσκω), πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνῶν, ὕπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλῆν ἄρουραν** = διπλοῦν ἄγρον (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἐσπειρε), διπλῆν μητέρα. **οὖ** = ἐαυτοῦ. **αὔω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγῆν. **ὡς ὑψηγητοῦ** (ἐνν. ἢ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὑψηγεῖτο = ὑπεδείκνυε τις τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δίφυλλος θύρα. **κλειῖθρα** = τοὺς μογλοὺς (τοὺς μαנדάλους). **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μογλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων, **κοῖλα**, προληπτ. κατηγορ. = ὥστε νὰ γίνουν κοῖλοι, νὰ καμφοῦν. **κάμπιπτε στέγη** = καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον. **ἑώρα** (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. **πλεκταῖς ἑώραις** = μὲ πλεκτὸν σχοινίον. **ὄπως** = μόλις. **δεινὰ βρυχηθεῖς** = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἀρτάνη** (ἀρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾷ ἢ ἀρτᾶται = ἀγχόνῃ. **χαλάω-ῶ** = χαλαρώνω, λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄραν** = φοβερὰ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **εἶματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκ-στέλλω** = κουμβῶνω ἢ καρφῶνω διὰ πόρτης τὸ ἐνδύμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκῶσας (ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων**, περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμούς του. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **οὐκ ὄψοιντο** = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. **ἔπασχε... ἔδρα**, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρός του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρός. **ἐν σκότῳ** = μέσα εἰς σκοτάδι. **ὄψοιατο ἐν σκότῳ** (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. **οὐς μὲν οὐκ ἔδει (ἰδεῖν)**, ἐνν. τῶς παῖδάς του. **οὐς δ' ἔχρηξεν** (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφυμνῶν** = ἀνοιμῶζων, καταρώμενος. **ἀράσσω** = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ. **φοίνιος** = αἰμόφυρτος. **γλήνη** = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. **ὁμοῦ** = ὁμοῦ τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. **τέγγω** = βρέχω, ὑγραίνω. **ἀνίημι** =

ἐκβάλλω, ἐκχύνω. οὐδ' ἀνίεσαν φόνου μυδώσας (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάβροχος) σταγόνας = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἵματος. ἀλλ' ὁμοῦ = ἀλλ' εὐθύς. μέλας ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς (αἱματόεις = αἱματηρός) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάζης. τέγγω = χύνω. ἔρρωγεν (ρήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. οὐ μόνου κάτα = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐνός (τοῦ Οιδίποδος). συμμιγῆ = ἀνάμεικτα. ὀνόματα = εἶδη. ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, ποῦ ἐσταμάτησεν ἡ συμφορά του. βοᾶ = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. διοίγω = ἀνοίγω. δηλοῦν τινα = νὰ φανερώσῃ τις. τὸν μητρός, ἐνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμ. ἀποσιωπήσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. ὡς ρίψων· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ρίψῃ. ἀραῖος (ἐνν. ὦν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). ῥώμης = ἰσχυρᾶς βοηθείας (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). νόσημα = πάθημα. ἢ ὥστε φέρειν = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. δείξει δὲ καὶ σοί, ἐνν. ὁ Οιδίπους ταῦτα. στυγῶ = μισῶ. ἐποικτίζω = οἰκτείρω, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. στυγοῦντα = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικά: ἐγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. οὐτ' Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἴστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. ἐκόντα ἀμαρτήματα· ἐκούσια ἀμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οιδίποδος. χρυσηλάτους περόνας· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὤμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους, ἔφερον τὸν Ἴωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, συνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι' ὠραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους κεκοσμημένων περονῶν, αἱ ὁποῖαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσιν τύπον ἀνθρώπου, ζῶου ἢ καὶ πραγμάτων.

Κομμός στίχ. 1300 - 1366

Στίχ. 1300-1314. ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπηρέτου καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. προσκυρέω-ῶ = συναντῶ. προσέβη σε = ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. τίς (ἐνν. ἦν) ὁ πηδήσας μείζονα τῶν μακίστων = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα ἀπὸ τὰ μέγιστα. πρὸς σῆ δυσδ. μοίρα (ἢ πρὸς σημ. προσθήκην) = ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυδαίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἡ ἔννοια τῶν λόγων του εἶναι: ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσης τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμφευθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στερηθῆς τὴν ἕρασίν σου. θέλων, ἐναντιωμ. μετχ. ἀθρέω-ῶ = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς. τοίαν = διότι τοιαύτην. ποῖ γὰς (γεν. διαμρ.) = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀστάθεια τῶν βηματισμῶν τοῦ Οἰδίπουδος). φθογᾶ = ἡ φωνή μου. διαπεπόταται, δωρ. ἀντὶ διαπεπότηται (διαποτάομαι) = ἔχει μὲ ταχύτητα πετάζει, ἔχει πετάζει μακρὰν (καὶ ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνή φαίνεται ὅτι ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ σκοτεινοῦ χώρου). φοράδην = ὀρμητικῶς. ἴν' ἐνήλω; (ἀόρ. τοῦ ἐνάλλομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες; εἰς δεινόν = εἰς φοβερόν βαθμὸν (ἐνν. ἐνήλατο). οὐδ' ἀκουστόν = καὶ εἰς ἀνήκουστον. οὐδ' ἐπόψιμον = οὔτε καὶ προσιτὸν εἰς θέαν (ἐκεῖνον, τοῦ δὲν βαστᾷ ἡ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στρ. α'. σκότου νέφος = σκοτεινὸν νέφος. ἀπότροπον = ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποίου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. ἐπιπλόμενον (ἐπιπελόμενον) = ἐπεπλόν. ἄφατον = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ, ὑπερβολικόν. ἀδάματον = ἀκαταδάμαστον. δυσούριστον = τὸ ὁποῖον ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. εἰσέδου = βαθέως εἰσέδυσεν. οἰστρημα κέντρων = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μανίαν. οἶον οἰστρημα κέντρων καὶ μνήμη κακῶν εἰσέδου με = ὅποια μανιώδης ὀδύνη ἐκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. ἐν τοσοῖσδε πῆμασι = ἐν μέσῳ τῶσων πολλῶν συμφορῶν σου. πενθεῖν... φορεῖν (σχῆμα πρωθύστερον) = νὰ ὑποφέρης τὸ βάρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἀντιστρ. α'. μὲν = τοῦλάχιστον. ἐπίπολος = βοηθός, σύντροφος.

ἔτι μόνιμος (εἶ) = παραμένεις ἀκόμη. κηδεύω = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. οὐ γάρ με λήθεις = διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχὴν μου. καίπερ σκοτεινός (ὦν) = ἂν καὶ περιβάλλομαι ἀπὸ σκοτός, ἂν καὶ εἶμαι τυφλός. πῶς ἔτλης = πῶς ἐτόλμησες, πῶς βάσταξεν ἡ καρδιά σου. τοιαῦτα, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρὸν) τρόπον. σὰς ὄψεις μαρᾶναι = νὰ μαρᾶνης τοὺς ὀφθαλμούς σου (τὸ μαρᾶναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως: ν' ἀποξηράνης τὴν πηγὴν τῆς ὀράσεώς σου). ἔπαίρω = παρακινῶ, πείθω.

Στροφή β'. ὁ κακὰ τελῶν... ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: ὁ τελῶν ἐμοὶ τὰδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα. νιν, τὰς ὄψεις. οὐ τις ἄλλ' = οὐ τις ἄλλος ἢ. ὀρῶντι (ὑποθ.) βλεπτόν ἢ στερκτόν = εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. προσήγορον = ἄξιον προσαγορεύσεως. ἐκτόπιον, προληπτ. κατηγορ. ἀπάγετε ἐκτόπιον = ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. μέγ' ὀλέθριον, τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμόν. δείλαιος = δυστυχισμένος. αἱ γεν. νοῦ—συμφορᾶς εἶναι τοῦ αἰτίου.

'Αντιστροφή β'. ὄστις = ὅστισδήποτε (ἂν καὶ γνωρίζῃ τὸν σωτήρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἀγγελον, ὁμιλεῖ ἀόριστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σώσαντα). ἀγρία = σκληρά. πέδη = δέσμη τῶν ποδῶν. νομάς, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαιρώνας. ἐπιπόδιος = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. ἔρυτο, ἀόριστ. β' (ρύομαι) = ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. εἰς χάριν = πρὸς εὐχαρίστησίν μου. φίλοισιν (τῆς ἐμοῦς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις. τοσόνδ' ἄχος = ἀφορμὴ τόσον μεγάλης θλίψεως. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν = καὶ μὲ τὴν ἰδικὴν μου θέλησιν θὰ ἐγένετο τοῦτο. γ' ἂν ἦλθον = ἤθελον γίνεαι (καταντήσει). βροτοῖς ἐκλήθην, ἐνονητέος ὁ ἂν, ἡ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐνοουμένου θανάτων. ἀφ' ὧν ἔφυν = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθην (δηλ. τῆς μητρός). ὁμογενῆς (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας μὲ ἐκείνους. πρεσβύτερον = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικά: ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1300—1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θέα δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρὰ, ὥστε οἱ ἀπο-

τελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

Στίχ. 1367-1415. ὅπως σε φῶ, πλαγ. ἐρωτ. πρότ. κρείσσων ἦσθα, ἀντὶ ἀπροσ. συντ. : κρεῖσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναι σε ἢ ζῆν τυφλόν. προσεῖδον ἄν = ἤθελον προσβλέψει. οἶν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνεαι ὑπ' ἐμοῦ ἔργα. . . κρείσσονα ἀγχόνης = μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. ἐφίμερος = ποθητός. βλαστοῦσα, ὑπαλλαγή, ἀντὶ βλαστώντων = γεννηθέντων. προσλεύσσειν ἐξαχρ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. οὐ δῆτα (ἦν ἐφίμερος). πύργος = τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὅποιοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). τῶν = ὧν (πάντων τῶν προηγούμενων). κάλλιστα τραφεῖς (ἐναντιωμ. μετχ. = ἄν καὶ διήλθον τὸν βίον μου ἄριστα. εἰς = ὁ μόνος ἐγώ. ἀπεστέρησα, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του; καὶ γένους τοῦ Λαῖτου, ἐνν. ἡ μετχ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαῖτου. κηλῖδα = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον φόνον τοῦ Λαῖτου). ἐμήν, κατηγορ. ὀρθοῖς = σηκωμένοις, ἀνοικτοῖς. τούτους = τοὺς πολίτας. ἦκιστά γε = καθόλου βεβαίως. τῆς ἀκουούσης δι' ὠτων πηγῆς = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. εἰ ἔτι ἦν φραγμός = ἐὰν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμός, ἐὰν ἠδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. ἴν' ἦν = διὰ νὰ ἦμην (τὸ ἴνα μεθ' ὀριστικ. ἴστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἠδύνατο νὰ γίνῃ, ἂν προηγείτο ἡ ἐνέργεια ἢ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). τὴν φροντίδα = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. ἰὼ Κιθαιρών, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. ὡς μήποτ' ἔδειξα, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστ. ἴστορ. χρόνου (ἴδε προηγούμενην). λόγῳ, ἐνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα καὶ οὐχὶ πραγματικά. κάλλος ὑπουλὸν κακῶν = κάλλος ὠραῖον μὲν ἐξῶθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ἀποκρύπτου κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὁποῖα φαίνονται μὲν ἐξῶθεν λαμπρῶς ἰαθέντα, ἔσωθεν δ' ἄφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). κάλλος κακῶν σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. κάκ κακῶν (γονέων). νάπη = δασώδης κοιλάς ἢ φάραγξ. τοῦμὸν αἷμα, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρός. ὑμῖν, δοτ. ἦθ. γάμοι, ἐνν. τοὺς τοῦ Λαῖτου καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. ἡμᾶς = ἐμέ. ἀνίημι = ἀναδίδω. ἐπιδεικνύω = φανερώνω. αἶμ' ἐμφύλιον = αἷμα τοῦ

αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, ἀφορῶ-
σιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ
υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κλπ. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὐ-
σαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων
δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὸν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς
πληθύντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μεταξύ τού-
των τὸ αἶμα ἐμφύλιον, διὰ τὴν δηλωθῆ ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς
αἰμομειξίας. **καλύψατε** = κρύψατε. **θαλάσσιον**, κατηγορ. = εἰς τὴν
θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι** = ἵνα μὴ μὲ προσατενίσητε πλέον.
ἄξιώσατε θιγεῖν = κρίνατε ἄξιον τὴν ἐγγίσσητε.

Πραγματικά: ποίοις ὄμμασι προσεῖδον ἄν. οἱ ἀρχαῖοι ἐπί-
στευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διε-
τῆρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης**· ἡ
τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἔθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν,
ἡ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρών, ὦ Πόλυβε...** ἐν τριπλαῖς
ὁδοῖς, ὦ γάμοι, τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς τοῦ ἀναπολεῖ
εἰς τὴν μνήμην του.

Στίχ. 1416-1477. **ἄλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὄδε ὦν ἐπαιτεῖς** = ἄλλ'
εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ
Κρέων. **τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν**, ἕξαρτ. ἐκ τοῦ πάρεστι = ὥστε
τὴν ἐκτελεῖν καὶ τὴν ἀποφασίζῃ. **τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος;** =
ποία ἐμπιστοσύνη θὰ δειχθῆ πρὸς ἐμὲ δικαίως; **τὸ πάρος** = κατὰ τὸν
προηγούμενον χρόνον. **γελαστής** = περιφρονητής, περιγελαστής. **οὐθ'**
ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν = οὐτε διότι σιοπεύω τὴν σοῦ
ἀποδώσω ὄνειδος τι διὰ τὰ προηγούμενα κακά (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν
μεταξὺ τοῦ Οἰδίποδος καὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγκλήσεις).
ἄλλ' εἰ... διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτεινεται εἰς τοὺς συνοδούντας
τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **τὰ θνητῶν γέ-
νεθλα** = τοὺς θνητούς. **τὴν γοῦν πάντα βόσκουσιν φλόγα ἡλίου**
= τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. **τοιούδ'**
ἄγος = τοιοῦτον ἐναγγῆ, ἀνόσιον. **τοῖς ἐν γένει** = τοῖς συγγενέσιν.
τάγγενῃ = τὰ τῶν συγγενῶν ἢ σύντ. : μόνους γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστα
εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. **εὐσεβῶς ἔχει** = εἶναι
εὐσεβῆς καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. **ἐλπίδος** = κακῆς ἐλπίδος, τοῦ

φόβου μου (έννοσεί τὸν φόβον, τὸν ὁποῖον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θά συμπεριεφέρετο ἔναντί του κακῶς). **πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ** = ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικὸν σου συμφέρον, καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικὸν μου. **τοῦ;** = τίνας πράγματος; ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ λιπαρεῖς** (= ἐκλιπαρεῖς) **ὠδέ με τυχεῖν τοῦ;** = καὶ με θερμοπαρκαλεῖς τοιουτοτρόπως νὰ τύχῃς ποῖου πράγματος; **ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος** = ἐκεῖ ὅπου θά φαίνομαι, ὅτι δὲν θά προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. **ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον,** τί λόγος εἶναι ἐδῶ; εἰς τὸ β' ἂν ἔννοητ' ἄλλο πάλιν τὸ ἔδρασα. **τί πρακτέον** (έννοσεί διὰ τούτου ὅτι καὶ μὲν ὁ χρησιμὸς εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νὰ τιμωρηθῇ ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου, ἀλλὰ τῶρα πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἐκ νέου, τί δέον νὰ γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ φονεὺς τοῦ πατρὸς του). **πατροφόντης** = πατροκτόνος. **ἀπολλύναι,** τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἔννοιας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. **ἴν' ἔσταμεν χρείας** = εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. **γάρ,** αἰτιολ. τὸ ἔννοσούμε. ἐκ τῶν προηγουμένων: πεισόμεθα. **τᾶν** = τοῖ ἄν. τὸ **τοί** = βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). **πίστιν φέροις** = πιστεύεις (ένν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καὶ πρὸς τὸν Κρέοντα). **ἐπισκῆπτω** = παραγγέλλω· ὁ σύνδεσμος **καὶ** ἔννοσεί ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. **προστρέπομαι** = στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἱκετεύω. **τῆς μὲν κατ' οἴκου,** ἣν ἀποφεύγει νὰ ὀνομάσῃ μητέρα ἢ γυναῖκα. **αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον θεοῦ** = ὁ μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ τῆς, καθ' ὃν τρόπον θέλεις. **καὶ γάρ,** αἰτιολ. τὸ ἔννοσούμε : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... **ὑπὲρ τῶν σῶν** = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). **τελεῖς** (μέλλ.), ένν. τάφον. **ἀξιωθήτω** = ἄς κριθῇ ἄξιον· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **μήποτε ἀξιωθήτω πατρῶν ἄστου τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ** (κατηγορ.). **κλήζεται** = εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. **ζῶντε** = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. **ὃν ἐθέσθην κύριον τάφον,** τὸν ὁποῖον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὅλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. **ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἱ μ' ἀπωλύτην, θάνω** = ἵνα εὕρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. **τοσοῦτον** = τόσον μόνον. **πέρθω** = καταστρέφω, ἀφανίζω. **θνήσκων** = ἐνῶ ἀπέθνησκον. **μή,** ένν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθην. **ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ** = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. **ὅποι περ εἶσι** = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. **ἴτω** = ἄς προχωρῇ. **μὴ προσθῆς μέριμναν** = μὴ

ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβης φροντίδα. **σπάνις** = ἀνάγκη, ἔλλειψις. **ὁ βίος** = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. **βορά** = φαγητόν. **αἶν χωρὶς** = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : **ἀνευ τοῦδ' ἀνδρὸς** = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. **ταῖν μοι** (δοτ. χαριστ.) **μέλεσθαι** = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. **μάλιστα μὲν** = κυρίως μὲν ἔννοεῖται : εἰδὲ μὴ. **ἀποκλαίομαι κακὰ** = κλαίω τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρέων παραγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὁδηγήσωσιν ἐνώπιόν των τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος). **γονῆ γενναῖος** = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. **θιγῶν** (θιγγάνω), ὑποθ. μετχ.· τίς ἢ ἀπόδοσις; **που** = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατῶμαι. **τοῖν φίλοιιν**, παρὰ τοῖς ἀττικαῖς συνήθως ὁ δυϊκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. **ἐκγόνων ἐμῶν** = τῶν ἐμῶν τέκνων. **λέγω τι**; = λέγω τι ἀληθές; **πορσύνω (πόρω)** = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. **γνοῦς** = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. **τὴν παροῦσαν τέρψιν** = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σέ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. **πάλαι** = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά: **χώρας λέλειπται φύλαξ**· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικες καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. **ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν... μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι** κτλ.· λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνα διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἐξοδὸν τοῦ Οἰδίποδος ἐν ταύτῃ καταστάσει. **ἀνακτος Ἥλιου**· πᾶν μισρὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἥλιου, διότι θὰ ἐμιάνετο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. **ἄμβρος**· ὁ ἄμβρος ἦτο ἱερὸς τοῦ Διὸς.

Στίχ. 1478-1530. **τῆς ὁδοῦ** (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. **φρουρήσας τύχοι** = φρουρήσεις. **ὡς τὰς ἀδελφὰς** = εἰς τὰς ἀδελφικάς. **προὔξένησαν** = ἐγιναν αἰτίαι. **λαμπρὰ** = ἀκτινοβόλα. **φυτουργὸς** = γεννήσας, γεννήτωρ. **ᾧδ' ὄραν** = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : αἱ προὔξένησαν ὑμῖν ὄραν ᾧδε τὰ πρόσθε λαμπρὰ ὄμματα. **ἱστορῶ** = γνωρίζω. **ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθην** = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐγεννήθην. **προσβλέπω** = δεικνύω συμπάθειαν διὰ τοῦ βλέμματός. **νοοῦμαι** = ἀναλογίζομαι. **τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου** = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον.

τῆς πικραμμένης ζωῆς. οἶον χρεῶν (ἔστιν) βιῶναι σφῶ πρός ἀνθρώπων = τὸν ὅποιον εἶναι ἀνάγκη σεῖς νὰ διέλθητε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. ὀμιλία = συναναστροφή, συγκέντρωσις. ἔξεσθε = θὰ ἐπανέλθητε. ἀντὶ τῆς θεωρίας = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. ἀκμαὶ γάμων = ἀκμή, ὀριμότης τοῦ γάμου. παραρρίπτω = ριψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. τοιαῦτα ὀνειδίη λαμβάνων = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἵσχη. γονή (ἦ) = τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. δηλήματα = (δηλέομαι βλάπτω) = βλάβαι. ἔπεφνε, ἀόρ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ρ. φένω = φονεύω. ὄθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρεῖς ἐγεννήθη. ἐκ τῶν ἴσων = ἐκ τῆς ἰδίας. τοιαῦτα ὀνειδιεῖσθε (μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητ.) = τοιαῦτα ὀνειδίη θὰ λάβητε. τίς γαμῆ; = ποῖος θὰ σᾶς νυμφευθῆ; χέρσος λέγεται ὁ μὴ κλλιερρηθῆς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται: χέρσος = ἀνύπανδρος. νῶ γάρ, ὦ = διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι. δύο ὄντε = ἀμφότεροι) συμπεριλαμβάνει καὶ ἑαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). παρήμι = ἐγκαταλείπω, ἀφήνω ἀπροστατεύτους. ἐγγενεῖς οὔσας = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. ἀλῶμαι = πλανῶμαι. πτωχὰς ἀνάνδρους, κατηγορ. ἡ σειρά τῶν λέξεων: μὴ περιίδης σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἀλωμένας πτωχὰς ἀνάνδρους. τάσδε (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. ὦδε, συνάπτεται πρὸς τὸ ὀρών. τηλικόσδε = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. ξυννεύω = συγκατανεύω. ψαύσας, ἐνν. ἐμοῦ· ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδίπους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατανευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν. σφῶν = ὑμῶν. εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας = ἐὰν μὲν τώρα εἴχετε ὄριμον νοῦν. πόλλ' ἂν παρήνουν = θὰ σᾶς ἐδίδον πολλὰς συμβουλὰς. τοῦτ' εὐχῆ' στ' ἐμοὶ = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ πρὸς σᾶς. οὐ καιρὸς ἔᾶ (ἐπεξεγγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέπουν αἱ περιστάσεις. λῶνος = καλυτέρου· ἡ σειρά τῶν λέξεων: κυρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶνος τοῦ φυτεύσαντος πατρός. ἵνα = ἐκεῖ ποῦ. κεί μηδὲν ἡδύ = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάριστον (δι' ἐμέ). καιρῶ, δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. ἐφ' οἷς; ἐπὶ ποίοις ὅροις; λέξεις καί... ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν: ὅταν λέξης, εἰσομαι (τοῦ ρ. οἶδα). ὅπως πέμψεις, πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. ἀποικον γῆς = μακρὰν τῆς χώρας. τοῦ θεοῦ δόσιν = δῶρον

διδόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **ἀλλὰ θεοῖς γε** = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεοὺς. **τοιγαροῦν** = δι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἴσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεοὺς). **τεύξει** (ἐνν. τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς ἐξορίας). **φῆς τὰδ' οὖν;** (ἐνν. ἔσσεσθαί μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουσι; **γάρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον: **φημὶ τάδε** = βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... **ἂ μὴ φρονῶ** (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἄορ. β' προστακτ. τοῦ ρ. ἀφήμι) = ἀποχωρίσθητι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ τὰς θυγατέρας του). **ἔλη** (αἰρούμαι) = ἀφαιρέσης ταύτας. **πάντα κρατεῖν** = νὰ ὑπερισχῆ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. **ἀκράτησας** = ἂ ἐκράτησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. **συνέπομαι** = συμπαρακολουθῶ. **τῷ βίῳ** = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιία τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς εὐτυχίας, τὰ ὁποῖα ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον του). **λεύσσω** = παρατηρῶ. **κλεινὰ** = τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσαντα τὸν Οἰδίποδα). **οὐ τίς οὐ ζήλω...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: **οὐ ταῖς τύχαις τίς τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** = τοῦ ὁποίου τὰς τύχας (τὴν εὐτυχιάν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον (: δὲν ἐζήλευε). **εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. **ὀλβίζω** = καλοτυγίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). **ἐπισκοπῶ** = ἐξετάζω. **ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν** = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. **πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσῃ** (μεταφορ. ἐκ τοῦ σταδίου). **μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν** = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστον τι ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ὥστε χρεῶν ἔστι ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...**

Πραγματικαί: δαίμων ἄμεινον ἢ 'μέ φρουρήσας τύχοι' ἐπιστεῦετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς προστάτην. **ὄνειδῆ'** κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἵσχη τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἔθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίους πολὺ κακόν, διότι προσωρισμὸς τῆς γυναίκας ἐνομιζέτο ἢ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις: διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηνεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κτλ. κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων,

ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ αἱ ὑπηρέται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. ὦ πάτρας **Θήβας ἔνοικοι...** ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ παρίσταται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἄν..** παρεμφερῆ γνώμη ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον (Ἡροδ. 1,32) «σκοπέειν δὲ χρὴ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται...», ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Ἀνδρομάχῃ 102 «**χρὴ δ' οὔποτ' εἰπεῖν οὐδέν' ὀλβιον βροτῶν, πρὶν ἄν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδης, ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω**».

Handwritten text at the top of the page, including the number '566' on the right side.

0020556674

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

